

hulgal magamistablette. Paar tundi hiljem konstateeriti tema surma.

Nii traagiline oli ühe eesti põgeniku perekonna elutee. Kolm lihtsapaarist kalmistul on selle tummal tunnustajaks.

EPL 14. augustil 1971

NATSIONALISM

Nõukogude imperialismis tarvitatakse sageli terminit "kodanlik nationalism", mis peab väljendama midagi kuretegelikkust, mis seisab ees kommunisti teostamisele ja mille mõjud töötavad vastu rezhimi plaanidele rahvastiku segamiseks ühtlaseks "sotsialistlikuks massiks", kelle suhet riigiga ja riigivõimuga täpseltakse nimetada "nõukogude patriotismiks". Praktiliselt, kuna ka nationalistid end peavad patriootideks, tähendab see seda, et nõukogude süsteem püüab nende patriotismi maha murdes muuta seda absoluutseks lojaalsuseks ja imetluseks kunstlikult loodud sulatusühiskonna vastu, mis ju olei sisuliselt on samuti nationalism. Tegelikult on tegemist seega rahvuslikule päritolule ja territooriumile asukohale kohaldatud nationalismidega ja seda esimest tunnustavad nii kommunistid kui ka teised moodsal ajal tekkinud vasakarmuslikud grupeeringud taunitavaks nähteks, samal ajal kui näit. territoriaalsele ideele tuginev N. Liit ajab kaasa üht kõige rahvusliskummat poliitikat ümbritseva maailma vastu.

Okupeeritud nõukogude vene võim võitleb eesti nationalismiga näiteks selle tõttu, et Eesti on olnud n. n. rahvusriik ja iseseisev selline. Anastamine ja surve loob spontaanse vastupanu, kus nationalism muutub sünonüümiks vabadusele, mida rahvas ikkagi ja kes kuidagi viisi ei ei taha kaotada oma kultuurilist ja keelilist eripära peale sunnitud vägivaldes etniliste elementide sihiks segamise ja ühlesutamiseks. Tuleb rõhutada, et see nationalism ei ole mingil viisil shovinistlik. Samataval nationalismi leiame kogu maailmas seal, kus võitlus käib imperialistlike anastajate vastu allasurutud rahvaste vabastamiseks.

Huvitav on selle juures konstateerida, et viimasel aastakümnel, nähtavasti üldise vasakulekäändumise mõjul on ka läänes hakatud nationalismile omistama mingit negatiivset toimet, samal ajal kui suurima vaimustusega toetatakse nationalismilikke tendentse ja ülesõu arengumaades — viimaseid näiteid on Ida-Pakistani separatismi toetamine. Demokraatias kiputakse minema nii kaugele, et nationalismi eemalehoidmine kipub kujunema otse defektiks, kõige rahvuslikult eitamiseks, kaasa arvatud rahvusriigi sümboolid. See esineb ka siin Rootsis, see aga üksikute eriprobleemide juures pööratakse kontroversiaalsusele. Kui näiteks käimas on Euroopa poliitiline ja majanduslik lähenemine, siis just "internationalistlikud" ja vasakarmuslikud antinatsionalistlikud jõud võitlevad kogu hingega vastu, kuigi nad isemata teeside järgi peaksid pooldama rahvaste vahetuse lähenemist ja koostööd.

Ka tänapäeval ei saa unustada, et ühe rahva vabadusvõitlus saab olla ainult nationalismilistlik, kuna see taotleb kogu etnilise grupi õiguste ja enesemääramise järeleõudmist. See ei tähenda aga mingit enda paremakspidamist, "herrenvolki" mentaliteeti, mis on iseloomustav olnud diktatuuride ülespiitsustatud shovinismile ja millest ei ole vaba ka N. Liit, kelle "nimiharjuse" venelased okupeeritud aladel kunagi saladust ei tee, et nad on paremad "suure vendadena" ja rohkem eesõigustatud "vabastajadena" (loe ikkagi: jätjana).

KLA

Internatsionalism omab siin äkki shovinistliku kallaku.

See shovinistlik kallak ilmneb otsekohe ka siis, kui on tegemist tüüpiliste siseprobleemidega, m. n. vähemuste enese kultuuri ja keele säilitamise püüdlustega. Shovinism temeldab need püüdlused lubamatuteks nationalismiks, ühevärsuse ja tasuühiluse takistuseks. Tunnustamata selle juures, et ettekanne teespõhjastajaks on mitte internationalistlik, vaid shovinistlik veendumus.

Ringhäälingu OBS-programmis alustas neil päevil vaidlust nationalismi üle puhtoteoreetiliselt Jaderik Larsson, kes m. n. just rõhutas, et "ühiskonnal ei tohiks huvi olla toetada nationalismi, mis viib selleni, et inimesed, eeskätt lapsed, jäävad nationalismiliku ideokriinermise kätte, mis olei vastu käib nende põhilistele seisukohtadele, mis juhivad meie hariduspoliitikat" — ta mõttes siin just vähemusgruppide hariduspüüdlusi. Talle vastas Andres Küng, tuleta des meelde, et Larsson kutsus üles riigipäeva ja valitsust otseselt rikkuma UNESCO-konventsiooni vähemuste diskrimineerimise vastu hariduspoliitika, millele Rootsi on oma allkirja andnud. Ka vähemustele lastel ei tohi olla õigust õppida oma vanemate keelt, oma päritolumaal kultuuri, ajalugu jne. Kas tuleb neid tõesti sundroostistada? Küng leiab, et aeg on jätta rohkem juht vähemuste "getodesse" isoleerimiseks, mida väidetakse tekkivat vastutulekust vähemuste kultuuri ja hariduspüüdlustele.

Jah, tööpoolest. Kas näit. Andres Küng ise ei ole näiteks, kuidas võidakse "assimileeruda" sel viisil, et ei kaotata oma rahvuslikku identist ja algupära? Kui omal ajal väike Eesti esimese demokraatia maailmas julges oma vähemustele seadusega kindlustada kultuuriautonomiia, siis lahendas see Eesti vähemuste probleeme teravalt küljed. Kultuuriautonomiia andis soovitud vabaduse. Vabaduse igale inimesele ja igale perekonnale otustada ise, kuhu ta kultuuriliselt tahab kuuluda, ilma et see oleks seganud nende lojaalsust riigile.

Ka tänapäeval ei saa unustada, et ühe rahva vabadusvõitlus saab olla ainult nationalismilistlik, kuna see taotleb kogu etnilise grupi õiguste ja enesemääramise järeleõudmist. See ei tähenda aga mingit enda paremakspidamist, "herrenvolki" mentaliteeti, mis on iseloomustav olnud diktatuuride ülespiitsustatud shovinismile ja millest ei ole vaba ka N. Liit, kelle "nimiharjuse" venelased okupeeritud aladel kunagi saladust ei tee, et nad on paremad "suure vendadena" ja rohkem eesõigustatud "vabastajadena" (loe ikkagi: jätjana).

KLA

Akad. eksamid

Stockholmi ülikooli lõpetas fil. kand. astmega Kersti Jams-Wahlberg.

McGilli ülikooli Montrealis lõpetas psühholoogia alal BA kraadiga Ene Mari Anelin, sünd. a. 1950 Göteborgis. McGilli ülikooli Kristina lõpetas BSc kraadiga Krista Margit Kivisoo, sünd. a. 1950 Stockholmis.

Toronto ülikooli lõpetas Eed kraadiga Tiit Ingel, kes varem on lõpetanud Montreali McGilli ülikooli BA kraadiga.

Hyattsville's Marylandi osariigi USA-s sündis Linda (n. n. Beers) ja Jaan Riismadelle poeg Paul Bengt, Jaan Riismandel on õppejuht Marylandi ülikooli ajaloo-teenuskonnas. Ta kirjutab oma doktori väitekirja Lõuna-Ameerika ajaloo alalt.

Minneapolis USA-s ristiti Helge (n. n. Söber) ja Mauno Siilpala tütar Siivri.

Euroopa-matkale sõidab New Yorgist Anna Suuberg poegedega. Nende esimene peatus on Iirimaa, kus kohtavad perekonnapead, kapten Mihkel Suubergi.

VÄLISKOMMENTAAR

IDA KOKKUMÄNG

Kui Saksa Liiduvabariigi president Heinemann välisministri Scheelli saatel tänava kevadel külastas Rumee nia, piirdus maailma avalikkuse informeerimise sellest üldsõnaliselt lihtsate teadega. Kokkuvõetuna tekitasid nad muljet, nagu võiksid Saksa-Rumeenia suhted olla eeskujuks riikidevahelisel läbikäimisel Euroopas. Tagantjärele teatavaks saanud andmetest selgus siiski, et säärane järeldus peab vaevalt paika. Vaba Ajakirjanduse Ühingu väljaand- deld Münchenis ilmuu informatsiooni- leht "Freie Pressekorrespondenz" võttis sel puhul sõna aprilli-mai kaksiknumbrist juhtkirjas. Selles üteldakse, et liidupresidenti Heinemannit külastasid aprilli Bukarestis peetud läbirääkimistel on rumeenia partei- juhust riigipea Ceausescu tõstnud rea nõudmisi, rõhutatud eriti kolme: 1) välimiste vägede tagasiõhkimine võõrastele territooriumidele; 2) var- sine Euroopa julgeolekukonverentsi kokkukutsumine; 3) kohene idalepin- ginate ratifitseerimine Saksa Liidu- vabariigi poolt.

Leht nendib, et sedaviisi kordas Ceausescu käsklikke nõudmisi, mis paljude aastate kestel on kuulunud Nõukogude läänepoliitika kataloogi. Kui eeldada, et rumeenia diktaator tõesti taotleb suuremat sõltumatust N. Liidust, siis on arusaamatu, kui- das ta võib soovitada samme, mis on väidetava rumeenia eesmärgiga. Kui kolm Ceausescu poolt Saksa Liiduvabariigile esitatud ettepanekut taotleb ainult üht lõppsihti: Nõukogude hegemonia täieliku mak- panekut kogu Euroopas. Rumeenia partei- ja riigijuht teab kindlasti pa- remini kui enamik läänesaksa poliit- tikuid, et pärast ameerika vägede lahkimist Euroopast muutub selle mandri viimane osa kergeks saagiks Nõukogude permanentsele eks- pansionismile. Ceausescu vajab vae- valt ka õpetust selle kohta, et Bon-

ni valitsuse poolt sõlmitud idalepin- gite jõustumine tähendaks mitte ai- nult suurt sammu Nõukogude hege- monia soodustamiseks Euroopas, vaid ka status quo kindlustamist su- lasriikide suhtes. Mis puutub Euroo- pa julgeolekukonverentsi, siis taot- letakse sellega panna lõpu- punkti Nõukogude vallutuspro- grammile Euroopas: ameerikla- sed lahkuvad Euroopast, Lääne- Lõuna- ja Põhja-Euroopa jäävad lah- ti Kremli haardele.

Tähelestatud kolme akti tagajärjeks oleks ühtlasi, et N. Liidu valitseni- ne sulasriikide üle muutuks täieli- kuks ja väärmatuks. Maailmas le- vinud ettekujuks kohaselt taotle- vat Bukaresti oma juba saavutatud suhteist autonoomiat idablokis veel- gi laiendada, mitte aga vähendada või piirata. Suurema autonoomia ta- otlejana peaks Ceausescu rohkem kui ameerika vägede lahkimist Euroo- pa juurele ja niinimetatud Euroopa julgeolekukonverentsi kokkukutsum- mist. Kui need kolm faasi on teoks saanud, siis oleks Nõukogude euroo- papoliitika saavutanud oma eesmärgi. Tee Euroopa ülejäänud osade anastamiseks oleks lahti, sulasriiki- de võid, aga, kuhu ka Rumeenia kuulub, muutuks Nõukogude luhu- tamatuks omandiks. Igale Moskvas lahuloomise liikumisele tuleks täie- lik lõpp. Kuidas tuleb siis Rumee- nia juht mõttele kaitsa niisugust ha- rakiri-kursi, nagu ta tegi läbirääki- mistel Saksa liidupresidenti Heine- manni ja välisministri Scheeliga?

Tõsiasiaks jääb, et neil läbirääki- mistel esines Ceausescu kõrgis rah- vusvahelise poliitika olulistes küsi- mustes täiesti selgeid Nõukogude kursi propageerijana. Rumeeniat va- litseva kommunistliku partei "sõltu- matu" juhina on Ceausescu lääne poliitiku- te meelest seni olnud usal- dusväärsem kui Kremli võimurid. Kas ei peitu just selles tema väide- tava iseseisvuse saladus, küsib "Freie Pressekorrespondenz" lõ- pukes ja jätkab: Tõsiasiaks, mis ain- satena poliitikas maksavad on järg- mine. Ceausescu soovib mitmeid välispoliitilisi samme, millede teos- tamine peaks tegema lõpu Saksa Liiduvabariigi olemasolule vaba ja suveräänse riigina. Kas võib seeju- res olla troostiks, et säärane pro- gramm ühtlasi töötav vastu ka ühe iseseisva rumeenia vabariigi huvi- de-

le? Otsustava tähtsusega on siiski midagi muud: kommunistliku riigi- mehe nõuanded tulevad kasuks ai- nult maailmakommunisti eesmärgi- dele. Nende sõnadega lõpetab "Freie Pressekorrespondenz" oma juht- kirja, mis sisuliselt paljastab ida kokkumängu, mis läänemaailmas on põhjustanud rohked eksiarvamisi. A.K.

Austraalia muutis seisukohta

TORONTO (VE) — Huvi tulev- aastal Torontos toimuvate Üle- maailmete Eesti Päevade vastu on mitmel maal järjest suurenenud, konstateeriti möödunud nädalal ÜEP Peakomitee juhatuses koosole- kul. Juhatus liige A. Truuvet ar- stis edasi muljeid Lääneranniku Eesti Päevadelt, kus ta oma tervit- vuses kutsus sealsed eestlasi tule- vaks suveks Torontosse. Suhtumi- ne Eesti Päevadesse oli seal väga heatahtlik ja tulev aastal on Lää- nerannikult oodata lennukitüüti osa- võtta.

Austraaliast tuli sealselt Eesti Spordiliidult teade, et vastupidiselt varem teatatud seisukohale, et nad ei saa Eesti Päevadesse osa võtta, on Austraalia E. Spordiliit siiski otsus- tanud Eesti Päevades Torontos osa võtta ja paluvad nüüd Eesti Päeva- de kohta mitmekülgset informatsiooni.

Austraaliast on ka ühel teisel teel saanud teade, et kavatsetakse ühe lennukiga suurema grupina Toron- tosse sõita.

ÜEP Rahvuskongressi toimekond on koostanud raamkava Ülemaailmse Eesti Rahvuskongressi korralda- miseks Eesti Päevadel ja saanud sel- le seisukohavõtmiseks laiali üle maailma kõigile keskkorraldusoi- letele, ÜEP Komiteedele ja Rahvus- kongressi toimekondadele.

Keres tipus Hollandis

AMSTERDAM (EPL) — Amster- dami rahvusvahelise malefor- niiri võitis eesmaailmaimester Smislov 10 punktiga, tennale järg- nesid 9 punktiga võrdset Juri Keres, ungarilane Portisch ja austra- llane Browne.

EESTI PÄEVALEHT

Estniska Dagbladet
Peatoimetaja Juhon Koka
Vastutav väljaandja
(ansv. utg.)
Arvi Moor

Toimetus ja tallitus:
ESTI MAJAS Stockholmis:
Wallingatan 32, 1 tr.
Postiaadress: Box 667
101 29 Stockholm 1
Telefon 21 84 46

Toimetaja Eskilstunas Jüri Aus
Aadr. Eesti Päevaleht, Box 120,
631 02 Eskilstuna, tel. 016/14 77 72

Tellimispostigiro nr. 15 67 70-0
Kulutusarvete postigiro 60 59 00
-0, Eesti Päevaleht Förlags AB,
Stockholm

Tellimishinnad:

Aasta kr. 129-
Termin (4 kuud) kr. 45-
Kuu kr. 12-
Väljaandja EESTI PÄEVALEHT
FÖRLAGS AB

Trükkija: Eskilstuna-Korrens
Tryckeri AB Eskilstuna 1971

Sõnumi

Nagu selgub, põhjustas vene sõ- javäe hälekandja "Krasnaja Zvez- da" ataki rootsi "venevastase" kai- seharjutuste puhul psühholoogilise sõja manöövritel üheil poolt Mos- kva lähedal seisv "Ny Dag", kes omakorda andmed sai kõmajaakir- jalt "FIB-Aktuelli", kes avaldas moonutatult usalduslikke andmeid harjutuste kohta. Nagu nüüd sel- gub, oli "Operatsioon Joonas" pu- hul, nagu manöövrit nimetati, tegemist kujutletud "kollase" vaenlase rünnakuga üheil poolt Göteborgi suunast, teiselt poolt Läänemerele Gotlandi saarele ning sellega ühen- duses tekkinud probleemidega, kus vasakäärmuslased "kollased" tervit- vatud, rahvuslased aga neile vastu hakkavad. Lõpuks astub vahele "valge" suurriik, kes aitab inva- siooni edukalt takistada. Kusagil ei nimetatud plaanisid venelasi ega N. Liitu. Need oli "FIB-Aktuelli" juurde fantaseerinud.

Jättes kõrvale, kes too "kollane" intervent oli — "Krasnaja Zvezda" ja "Ny Dag" kahtlustavad, et mõel- dud oli punast Venemaad, tuleb meele pida, et kõik riigid, kes on enesekaitse, s.o. sõjavägi, teevad loomulikult ka manööverid mitme- suguste ettekujutatavate ja võimali- ke vastastega. Seda teeb ka N. Liit sageli nii ükski kui ka koos teiste Varssavi-pakti liikmetega. Kelle vastu liiguvad nende raketi- kandjad, kahurid ja tankid? Ka seal on "valged" ja "kollased" vaen- lased, kes aga tulevad läänest. Kui nüüd Hiina pärast ei ole ka ida vaenlase arvestes võtta hakatud. Rootsi ei ole keelegi viimase saja aasta jooksul kallale tunginud. Küll on aga palju juhtunud tema ida- piiride ees — Soomega, Eestiga, Lätiga, Leeduga, Poolaga jne. On koo- miline, kui nendes sündmustes ja intervensionismides segatud suurriik on solvatud, kui sõjama- ngu "kollane" pool kuidagi viisi tema tegevust meenutab.

Kuu-liiklus

VENE LUURELAEV, n.n. "kala- laev" tüüris, nagu ka rootsi televi- siooni otsesates USA astronautide maandumisel, otse maandumispaika, nähtavasti eesmärgiga teha vaatlusi ja saada kogemusi. Tulid ju viimased vene kosmonaudid alla surnutena. Ameeriklastel ei näi aga olevat mingeid raskusi oma maail- maruumilaevadel tekkivate proble- emide lahendamisel nii juhtimis- keskusest Houstonis kui ka otse pardal. Selle tõttu kõlas pisut pro- vokatiivse irvena venelaste kohale- ruttamine otse laskumispirkkonda "lahke" pakkumise: "Kas meie ei saaks abistada", s.t. kas nad ei saaks tulla ookeani langenuid kapsi otsesse lähedusse. Võibolla isegi, et nad arvasid, et ameeriklaste naiivsus "kultuurivahetuses" nii kaugele ulatub. Nüüd aga paluti neil eemalduda. Viisakalt, ent kind- lalt.

Kui uskuda rootsi ekspertisi, siis ilmses viimases ameeriklaste Kuu- reisist, et nad on maailmaruumi- tehnikas praegu suveräänsed. Ükski kuul "kuulkuur" ei saa kogu- da sellist materjali, mida astronau- did kaasa töid ja tähelepanekuid teha, mis nõuavad kohapeal otus- tamist. Venelased jätkavad teateid oma "Lunohodi" liikumistest ja neis oma rahvale suurelt üles pu- huvad tulevaid jätta muljet tehnolo- oolilisest üleolekust, mida tegeli- kult veel ei eksisteeri. Vähemalt mitte maailmaruumi-tehnikas.

Richard Koolmeister: KIRIK ja GEOMEETRIA

Mitmete kirikute esindajaid. Vasakult Kohnas Läti peapiiskop A. Lusi, Etiopia patriarh Abuna Theophilus, prof. B. Weber, Brasiilia pastor K. Gottschald ja praost teol. lic. Richard Koolmeister.

see on meie kirikule eluline küsimus siis tuleb see novembrikuu sinodil Göteborgis arutusele.

On muldiküsimusi, mis vajavad arendamist, eriti informatiivse kontakti teel. Meil on maailma kirikute peres palju sõpru. Neid on Euroopas, Ameerikas, Aafrikas, Austraalias ja Aastas. Viiks pikale üksikute kirikute ja nende esindajate loetelu. Addis Abeba koosolekuga seoses olgu siinkohal nimetatud, et meil on ka seal sõpru. Mainitud olgu patriarh Abuna Theophilus, kelle programmiks on leevendada inimlikke kannatusi, esine need siis millises vormis tahes. Juhtus nii, et ühel viidusel Münche-

nis toetasin tema seisukohti. Sellest jatkus, et võtta sõpru meie kirikule. Vahel ei olegi palju tarvis, et luua kontakti ning selgitada oma rahva ja kiriku küsimusi. Kogemused kinnitavad taloise kontakti väärtust.

Oikumeeniline liikumine ei ole vaimulike monopol, vaid on kogu krist-laskonna ülesanne. Just koguduse liikmed, eriti noored, peaksid endid rakendama sellesse ainulaadseesse võimalusse, mis meil veel on kasutada, et kuuldavaks teha vabadust ja iseseisvust igatseva eestlaskonna häält. Aga, et see kannaks vilja, selleks on vajalik väga põhjalikku eeltööd.

Leida Kanti MATUSED

LUND (EPL) — 6. augustil toimus Lundis, S:t Olofi kabeis 27. juulil surma läbi lähkunud Leida Kalling-Kant'i pörmu ärasaamiste leinava abikaasa ja rohkele kaasmaalaste osavõtul. Valimuliku talituse pidas õp. Artur Köder, Stokholmist. Puusirgi juures seisis auvalve Eesti Naisüliõpilaste Seltsist, kuhu kadunu kuulus viilist-lasena.

Jumalateenistus algas vaiksete heidega oreil A. Läte "Kõju". Op. A. Köder tuletas kadunut meelde kui kõrgete idealidega ja suurte nõudmistega inimest, kes ei enesest kui teiste vastu. Ta oli inspireeriv kasvataja. Ta oli oma õpilastele suureks autoriteediks, keda austati ja keda kõrgelt hinnati.

Eesti Naisüliõpilaste Seltsi nimel tülles lahkunule järelehiide viil: V. Nittam ja aastas parja. Lundis sõprade ja kaasmaalaste poolt kõneles prof. Meeta Kalmet. Koos kadunu abikaasa koolivenna Jüri Noorega asetasid nad parja Lundis eestlaste poolt. Puusirgi peal oli suur kimp valgeid roose abikaasalt Edgarilt ja pojalt Maridilt. Kadunu haarav ärasaamiste talitus lõppes Rudolf Tobiasse "Eks teie tea, et teie Jumala tempel ole-tu" helidelt oreil P. Suurkuuse poolt.

Fil. mag. Leida Kalling-Kant oli iseseisvuse ajal Tartu koolides tegev õpetajana ja kasvatajana. Kehtna Kõrgemas Kodumajanduskoolis oli ta õpetajaks pedagoogikaks ja meetodika-kas. Ta oli aktiivselt tegev ülemaail-lase Kodutütarde rahvusliku suuror-ganisationsiooni peavannema abina. Oli abielus Tartu ülikooli viimase rektor-i prof. Edgar Kant'iga.

● Bloomfieldsi connecticenti osariigis sai 70-aastaseks agronomon Heinrich Ora, end. Väandra jaos-konnagronomon, hilisem Viisu riigimõisa valitseja Järvaamaal.

● Mehhiko Mexico Citys lõpetas omeeriklaste juunnaasiumi Linda-Ann Naclapaja. Tena isa dr. Hei-Non Naclapaja tüütab kohalpeal loo-masööda eriteadlasena.

R. Maasing 75-aastane

Kol. Richard Maasing

29. juulil tähistas Stockholmis oma 75-ndat sünnipäeva kolonel Richard Maasing, Sõjavägede Staabi teise osakonna ülem iseseisvuse lõpul ja Vabadussõja aegne ülemjuhataja kindral Joh. Laidoneri adjutant. Ta oli ka iseseisva Eesti kaitsevägede staabi ülem esimene abi.

Kol. R. Maasing oli vahepeal sõja-vielseks esindojaks Lätis ja teenis ka liinikelt aega saatkonna koosseis-us Moskva saatkonnas. Lõpetas meie kõrgema Sõjakooli esimeses len-nus ja oli pärast õppejõud Kõrgemas Sõjakoolis. Teatavasti ta lahkus sõja-väeüksustest baaside ajastu algusel ja siirdus välismaale. Teise maailma-sõja ajal kandis soome ohvitseri mündrit ja oli mõnda aega teenistus-ees Soome Jätkusõja päevil marsal Mannerheimi staabis Mikkelis. Asus varsti Rootsi ja on nüüd rootsi ko-danik. Ta on siin ka tagasihoidlikult seltskondlikult tegev olnud ja kuuls-EMP-i poolt Rootsis väljaantud koguteose "Eesti riik ja rahvas Tei-gese Maailmasõjas" toimetuseks Aval-das selles koguteoses mitu silmapais-tavat artiklit.

Kanada punane Eestis

Rahva Hääl testas, et Kanada Kommunistliku partei peasekretär W. Kashtan koos abikaasaga vii-bivad praegu suvepuhkusel Nõuko-gude Liidus. 6. juulil saabus Ka-nada kommunistide juht Tallinna, kus on toimunud "see ja sõbralik jutujamine" Ülemnõukogu presi-diumi esimehe A. Vaderiga, kom-munisti partei keskkomitee sekre-täri F. Ushanovi jt.

Kaks päeva hiljem pühendas "Rahva Hääl" teistkordselt silma-paistva tähelepanu W. Kashtanile oma esiküljel. Kanada kommunisti koos abikaasaga on teinud Tallinnas ringsõidu, käinud trikootootiskoon-dises "Marat" vaatanud filme Eestis ja laulupidudest ning külastanud ka Kirovi-nimelist kalurikolhoosi, kus neile on tutvustatud tootmise orga-neile on tutvustatud tootmise orga-niseerimist ja räägitud kolhoosnikute omaalgatuslikust osast majapidamise arendamisel.

Eestis viibimisel külastas W. Kashtan ka Pärnust.

P. Kuusbergi minevikust

Teatavasti on esitatud Moskvas üheks tänavase Lenini kirjan-duspreemia kandidaadiks Paul Kuus-berg. Väljaspool Eestis on Kuus-berg kirjanikuna võrdlemisi tund-matu. Lenini-preemia saamiseks esitatud raamatu "Süüdsuvi" tege-vust Eestis 1941. Ka tema mi-nevik on tugevasti poliitiline.

Eluloo andmetel oli ta kuni 1940 a. võimu ülevõtmiseni ehitustöölise ja ametühinglane, kus ta sai kommu-nistlikke sõpru. Pärast võimu üle-võtmist oli ta juhtivalt tegev ahi-tustööle ametühingus ja võeti kom-munistlikku parteisse vastu juulis 1940. Sakslaste lähenedes oli ta ise hävituspataljoni, millest ta nüüd kirjutab ja taandunud Venemaale, hiljem n.n. "eesti rahvuskorpuse" di-viisijalehe toimetaja. Naasnud ve-nelaste tagasitulekul Eestisse 1944, töötas parteijätkajana "Eesti bolše-vik" toimetuses ja siis partei häile-kandja "Rahva Hääle" toimetuses, m.h. vastutava toimetaja asetäitjana. Kirjanikuna hakkas 1948, kirjutades romaane viimase sõja ainel ja kom-munistlikult vaatevinklist. Ta on ol-nud ka Kirjanike Liidu "proosakon-sultant".

Liikumisi läbi raudeesriide

Okupeeritud kodumaa teateli vii-bis Rootsis õe juures Ahtina Roi, venna juures Maia Suurkivi, sugu-lase juures Grigori Vassiljev, ven-na juures Maimu Marie Reoli, su-gulase juures Ilmar Tomberg ning sugulaste juures Ole ja Kai Vohli.

Ameerikas olid sugulase juures An-tonina Zhukova ja Märt Tänavaa, venna juures Alma Nõulik ja poja ju-res Katarina Tammeste.

Ida-Saksamaal elavaid sugulasi kü-lastasid Valentina ja Georgi Gerasimov, Aleksandra Kipp ja Katrin Treublit. Soomes olid Ole Erik ja Maie Lillinurm.

Rootsist sõitis Julia Kommellele külla tütar, Erna Kiviseljale sugu-lased, Valve Laudile õde pojaga, Hil-da Tartole õde, Lidia Jakobsonile ja Paul Ahtsigile sugulased, Lembit Tal-veile sugulane, Hilda Gorderjevale vend, Salme ja Kusti Sepale poeg tütreaga, Erna Sklavele õde abikaasa-ga ja teised sugulased ning Emilie Penderile tütar.

Lääne-Saksamaalt saabus Tallinna helioleja Eugen Kapile külla õde, Aleksander Alhikule tütar abikaasa-ga, Alide Kulikovskile sugulane ja Anna Lassile tütar lastega.

Tõnis Kint 75-aastane

Tõnis Kint

Stockholmis saab 17. augustil 75-aastaseks poliitikategelane, rahvus-lik võitleja ja agronom Tõnis Kint.

Kuna eesti rahvas ise ei saa tõsta häält oma õiguste kaitses, on seda kohustatud tegema seaduses ette nähtud funktsionärid, kes on pääsenud vabasse maailmas.

Siin on langenud Tõnis Kint'ile kohustus: koputada maailma riigimees-te südametunnistustele nõudes õigust ja samaaegselt organiseerida eksliitsi laialipillatud kaasmaalasi ühiseks võitluseks oma maa õiguste taastami-seks.

Poliitiline võitleja ja organiseerija Tõnis Kint on sündinud 1896.a. Vil-jandimaal Taevere vallas. Oma alg-hariduse sai ta Suure Jaani kihel-konnakoolis, keskkoolihariduse Tartu Realkoolis ja kõrgema hariduse Riia Politehnikumis, Tartu ülikoolis ning Kopenhaageni Põllumajanduse üli-koolis. Võtnud osa esimesest maail-masõjast, kust saabus eesti väkke oh-vitseerina ja võitles kuni Vabadus-sõja lõpuni soomusrongil nr. 2.

Pärast kõrgema kutsehariduse omandamist asus Tõnis Kint ag-ro-noomina tööle Põllumeeste Keskselt-si teenistuses. Siin algas Tõnis Kint Eesti põllumajanduse organiseerimist. Enne iseseisvust meie põllumajandus-tooted olid suunatud Vene turule, nüüd tuli suunata läände, vastavalt lääne turu nõuetele. Selleks tuli ka nüüd vastavalt organiseerida Eesti põllumajandus. Siin oli Tõnis Kint oma sõiduvees Taanist omandatud teadmistega ja kogemustega. Nii tek-kis Põllumajanduslik Raamatupidami-se Talitus, Põllutöödoda ja üle-maalse ulatusega põllumajanduse nõuande organisatsioon konsulentide-ga. Kuuludes Põllumeeste kogude rühma, võttis osa Eesti Rahvuskogu tööst uue E.V. põhiseaduse välja-töötamisel. Hiljem valiti Tõnis Kint Riigivolikogu liikmeks. Pääses küi-ditamistest hää läbisaamise tõttu oma talu töölistega.

Juubilar saabus Rootsi põgenikuna septembris 1944 ja asus tööle Utna põllumajanduse ülikooli juure. Hil-jem töötas Lantbruksnämndis, Lant-bruksförbunds ja alates 1954 täna-seni Jordbruks Utnredningsstittu-utis. Ka Rootsis jatkas Tõnis Kint ühiskondlikku ja poliitilist tegevust. Pole rahvuslikku organisationsiooni, mille asutamist pole juubilar osa võtnud. Nii on Tõnis Kint üks Eesti Rahvusnõukogu asutajaid ja selle kauaaegne esimees. Põllumeeste Kogud oli ainsimes poliitilisi erkon-di, mis paguluses jatkas tegevust ja mille esimehks valiti juubilar.

Tõnis Kint oli J. Sikkari poolt aastal 1953 loodud Vabariigi Valitsuse liikmeks ja aastal 1963 A. Varna poolt nimetatud peaministri asetäi-jaks. Viimase lahkumisel asus Tõnis Kint 23. detsembril 1970 peaministri-na Vabariigi presidendil ülesannetes-se ning 8. mail 1971 nimetas ametisse uue Vabariigi valitsuse.

Akadeemiliseks kuulub Tõnis Kint korp! Vironia perre.

Soovime väsimata töömehele, võit-lejale ja organiseerijale tema täht-päeval tervist ja jõudu võitluse jat-kamiseks oma maa ja rahva õiguste eest.

M. UNDER PRANTSUSE TÕLKES

Kui a. 1946 asutati UNESCO United Nations Education, Scientific and Cultural Organisation — Liitunud Rahvaste hariduse, teaduse ja kultuuri organisatsioon) pehkoritiga Pariisis, siis võeti selle asutuse lipukiriks kaitsia inimlike eesõigusi ning arendada kultuuri. Kui hästi või halvasti aastate kestel sellega toime on saadud, ei kuulu käesoleva ülevaate raamse. Küll aga võime me, eestlased laias maailmas, röömu tunda, et rahvusvaheliselt niu tuntud organisatsioon on oma "kulu ja kirjadega" välja arnud prantslastest soome-ugri filoloogid ja eesti keele entusiast Michel Dequekeri hoollis kolkes meie vure poetess Marie Underi luiaentoloogia, pealkirja all "La Pierre otte du coeur" ("Kivi südamele").

Nagu prantsuse raamatud tavali-
seit, nii pole ka kõalune 134-lhe-
külgeline väljaanne mingi luksuslik
kuundus. See on läikiv-valgete
pappkaante ja pisut koreda paberi-
ga, veidi suurem tavali-se Pocket-
book väljaannete formaadist, ent nä-
gus ja lihtne raamat. Sisaldab kokku
68 luuletust ja ballaadi, hõlmates lä-
bilõike M. Underi kogu loomingist,
alates 1917. aasta "Sonetidest" ning
lõpetades tema pagulasaastate luule-
ga.

Eessõna on tõlkijalt, kes annab lühidalt üldlööki kirjelduse, peatudes põgusalt luuletari ja üksiku luuleloko juures ning andes vastava ajaloo- ja sündmuste taustapõhja meie maa Mainitud on ka "Noor-Eesti" ja "Siuru" kirjanduslikud voolud ning algatajad Gustav Suits ja Friedebert Tuglas, kes "inspireerituna Lääne-Euroopaast tulnud uuest liikumistest soovisid laiendada eesti kirjanduse perspektiivi ja seda viia väljapoole seni omaksvõetud sakra ja vene literatuuri vaatepiiri, püüdes süvendada selle psühholoogilist külge ning huvi äratada sotsiaalselt ja üldmaailmselt probleemide vastu." Teistest meie tuntud nimedest on mainitud August Gailit, Artur Adson, Henrik Visnapuu, Ants Oras ja Johannes Aavik kui eesti keele viimistlejate, kes kasutas meeleldi prantseuse keele eeskujusid.

Mõne suggestiivse suletõmbega kirjeldab Dequeker Under-Adsoni maailmistil Nõmme kodu, nende suvilat Väina-Jõesuus ja kalurikula Kassari saarel, kus Marie Under kirja pani oma mõned kõige lüsamad, armastatud merele pühendatud poeemid. Edasi loeme luuletajapari arvukatest reisidest Euroopas enne Teist maailmasõda, Marie Underi kuuluvusest PEN International klubisse ja Poetide Lauresatide Liitu, tema mitmekordset proponentimist Nobeli auhinna kandidaadiks.

Oluistest fakiidest on veel nähtav
loodud M. Under tähtsus Goethe,
Schilleri, Lermontovi, Baudelaire,
Rimbaud j.t. tõlkijana ning tema
luuletuste ilumunne paljudes võor-
skeltes. Enne käesoleva valimiku il-
lummist on aga prantsuse keeles kir-
jastanud Underi luuletusi vaid "Jour-
nal des Poètes" aastail 1931 ja 1934.
Michel Dequakeri luuletõlked on
redigeerinud kaasaegse prantsuse
luuletaja Bruno Verrier. Nagu alla-
kirjutatu oma äsjasel jutujamisel
Artur Adsoniga kuulis, on juba ilmu-
nud esimene hae arvustus prantsuse
kultuurisajajkirjas "Le Vingtième Siè-
cle" ("20-nes sajand"). Tõlkijaga on
luuletajajapari Under-Adsonil olnud
mitu aastat pidevat "edasi-tagasi kir-
javahetust". Ta on neid Stockholmis
ka kahel korral külastanud, viimati
kahe aasta eest.

[illegible]

Esimese eesti pagulasproosa teos, mille Dequeker luges, oli Karl Robert Rosta memuaaride raamat "Kehra metsast maailma". Sama autori ja teose tuntud vana diplomaadi mälestusele pühendatud "Pro Batlica"

Marie Underi luule tegi prantsuse keelt rääkivale maailmale kättesaadavaks prantsuse soomeugri filoloog Michel Dequeker.

koostamisest võttis ta osa prantsuse keelde tõlkijana. Nüüd tunneb Monsieur Dequeker ka hästi mitmete eestlaste kirjanike, nagu Agu Kase, Henrik Wisnapuu, Marie Underi, Bernard Kangro, Ilmar Talve j.t. töid ning on oli kirjavahetuses mitmete meie teadusmeestega, nagu prof. Peeter Arumaa, dotsent Valter Tauli ja ka hiljunud prof. A. Saareste.

Marie Underi prantsuse keelse vaimiku valmimine on olnud pikka aegade pool ja vaev. Siin on suured mehed tõlkinud enese meele tund-
vate teatrimehel Aario Maristil, kes
võimaldus kulutas mitmete asutuste
avastel, saades lõpuks UNESCO-
nastava vastuse. Asju ette täiesti
neutraalsel pinnal, kuna soovitus Un-
deri loole lüüsimiseks rahvusvaha-
ne lugelaskonna ette tuli rootsi
meedid Johannes Tfeldtist Rahvus-
hahelisele PEN-Klubile Londonis. Ka
eids A. Marist õnneliku juhu ees läbi
õlgi "Märne maakonna viimase-
geest", kelleks osutus tulihingeline
seppjaja Michel Dequeker.

Tõlgitud luule on jaotatud poeetilise luulekogu ja kaupa tähtsikesse. Aga tsükkel on kahest kuni 15 luuletuseks. Siin leidub ka hõlvum seistetuud asju nagu "Lainete ma- maste kallastele". Tõeliseks juuproo- kus on kahlemata olnud kolm bala- aadi, "Porkuni preili", "Surma- nõrsjad" ja "Kojuminek" ning mee- hehehtilik "Unetuma laul". Eriti vi- maases on tõlkija poolt hästi taba- ud ärkvelolija vaevatud ja katkend- lik mõttelend. "Mais moi, je ne dors pas./Et je ne sais pourquoi De nouveau le occur a débordé." "Mina aga, /ma ei maga, /miks ei- aea. /Jüda süda üle kees". Armu- alalused on ülimalt liitriilne "Kuis võiksin magada... ja kurkib-in- ilmine "Lahkumine" ka prantsuse versioonioss säilitanud oma erili- se meeleolu ja miljõõ hõngu.

Tölkijale ei ole mitte miinuseks
sjaolu, et ta kogu antoloogias on
elkõige mõelnud luuletuste rütmile,
ande välisele raamistikule ja sisu
äpslele ning loogilisele edasi andmi-
ele, ent mitte riimidele.

Artur Adson ütles: "Oli kaks võimalust — kas ohverdada täpsus riimile või riim täpsusele." Siinjuures tuleb arvestada sellega, et eesti ja

prantuse keelel juba põhistruktuurpoolset on niivõrd erisugused, et täpsete vastete leidmine on täiesti võimatu ülesanne. Ainuikusi artiklid ja prepositsioonid teevad järelduste loomiseks keerulisi raskusi. Siin ilmneb selgesti kui palju saame osutada tänu oma keele küündelapadele ja kui võrd paendlikuks need teevad ne luulekeele. Kui Underi näiteks seibab "hõbesärgis kun", siis ütleb tõlkija küll leidlikult "ja luu- ne en tunique d'argent", mis on elegantne vaste, kuid palju pikem originaalist, kuna on vajalikud definitiivne artikkel "la" ja prepositsioonid "en" ja "de".

Ka liitsõnade tõlkimisel kerib ees-
le sama keerukus prantsuse keeles.
Näiteks "Surmamaasjad" vajavad
kokku viis sõnaühikut – "Les fian-
cées de la mort". Samuti on tihtri-
raskusi vastavate alliteratsioonide ja
metafooride leidmisel. Marie Unde-
ri märglevalt lühike laine "lokse-
laisk" on tõlkes "claptis pareuxx".
Meie rahvapärastele, muresõna-
date tabavadi võõrkeele vasteid lei-
da on peaaegu võimatu. Näiteks "pe-
ninüük" ja "koerakoonlased", mis
nõnda sugestiivselt öünds algupä-
randis, on tõlgitud ballaadis lihtsalt
"les barbares".

Ent igakord kui keeleliselt Michel Dequekeril on osutunud võimatuks tabada Marie Under alliteratsioonide kõlavust, ta riimide nõtket manillevust, metafooride omapäran ning ilusti kelle kõlavust ja selle rahvapäraseid sümboleid, jääb alati tõlgenda talana püsima luuletuste loogiline siin-
sus tõlkija sõnarikkas ja veresoosast transkriptsioonis. Eriti hästi on osutunud "Vars", mis originaalis on kerges hüüvavas vabavärsis. Siin on tabavaltd edasi antud leebelt manil-
sus hõbuselapele: "Puis viendra la course des nocces /puis viendra la course de la mort, /enfant du che-
val..." kuigi saanisõitu ega surma-
sõitu translaats ei saa väljendada nii lihtsas kahe sõna liites kui see on võimalik meele keeles.

Kokkuvõttes tuleb nentida, et Michel Dequeker on annud suure panuse, kõigist raskusist hoolimata, et meie kirjanduse suurkuju Marie Underit viia otse läbi keele barjääri laiemasse ringi.

Luuleraamatut saab tellida aadressil: Librairie Saint-Germain-Des-Prés, 184, Boulevard Saint-Germain-Des Prés, Paris 6e, France. Hind rootsi rahas umbes kr. 17.

KARIN SAARSEN

**Suvikodu
Saksamaal**

MÜNSTER (EPL) — 30. juulil algas Saksamaal Läänemere kaldal Boekholmi eesti laste suvikodu, kus on ligemale 40 osavõijat. Suvikodu juhatajaks-õpetajaks on suvikodude kauaaegne juhataja, Keskkomitee sekretär Jaan Lepik ja õpetajateks-kasvatajateks väsimatud seniste suvikodude õpetajad-kasvatajad ja täienduskoolide õpetajad Pärja Inari ja Leida Kingsep.

Hamburist.

Ka rida eelmisi aastaid on laste suvikodu toimunud samas, kuna koht on selleks ideaalne, asub otse mere kaldal ja on eemal asulatest ning lüüskudest. Suvikodu kestab kuni 20. augustini.

Suumaegselt algas Saksamaal ka skautide-gaidide telklaager. Esialgselt oli see samuti ette nähtud Bockholmis koos laste suvikoduga, kuid nagu hiljem selgus, jäi sealoleva suvikoduks piiratud maa-ala skautlaageri tarvis liiga kitsaks, mistõttu laager toimus Heidelbergi lähedal Abtsteinachis. Skautlaager kestis 10 päeva.

Therese Reid
80-aastane

Esmaspäeval, 16. augustil märgib Stockholmis oma 80-dat sünnipäeva **Therese Rei** — mõne aasta eest surnud riigimehe **August Rei** lesk.

Elu, millele Therese Reie võib taga siia vaadata on olnud äärmiselt mitmekesine, huvitavalt sisurikas ja teo-
rohke. Puhuti põnevalt seiklustel-
dane. Elu, mis on olnud väärat elada.
See haarab nii perekondlikke
ühiskondlik-eesinduslike ülesande-
dega mehe ustava töö- ja saatuskas-
sena, kui ka võimalusi ja suutmis-
rakendada oma isikupäraseid kunst-
lisi harastusi ja ambitsioone tunnust-
atud laulukonstnikuna. Sajandi va-
hetuse piirialastl sündinute kohta
me oleme võinud ütelda, et sõda-
ajast, revolutsioone ja riigipöörde-
järgne vahelduvaid okupatsioone on
nädal pidanud üle elama selle ülatu-
sele, et normaalselt neid jätkuks mi-
nemes sugupõlvele. Ja juubelari puhul
on see väidet liidi määralt paikapida-
v. Enam kui viiskümne aastat on
sündinud mees keerinud teda kaasa ha-
ranud, kord lainete harjale töstes
kord möönga kaasa kiskunud. Eest-
riiklik iseseisvumine, selle rajamise
võitlustaastad ja järgnev hoogne üle-
sehitustöö kergitas meie ühiskonna-
selle uusi teotatelsi, jõulisi isiksus-
kõikide elada, nii ühiskondlikul
majanduslikul kui ka kultuuriloomi-
suse tegevusväljal. Toimus suri in-
imeste leidmise ja arendamise prot-
sess.

Therese Zei on sündinud ja üles kasvanud Vene tsaaririigi pealinna Peterburis, rahvuslikult häälestatud eesti perekonnas. Perekonda Lutu kuuluisid ema-isema vee kolm tütart ja neli poega. Väljaarvatult kuus tütar, iseloomustas kõiki lapsi suur muusikaalus. Nad õppisid konservatooriumis ja mängisid ühel või teisel, mõned koguni mitmel muusikariistal. Lutsude kodu korraldati muusikaõpetuseks. Pärast keiserliku gümnaasiumi lõpetamist õppisid nad kaasaegset klassikamüüki eelkõige ühes klassikamängu eest. Tänu sellele (töötades sama klassikamängu eest) ja hiljem Peterburi Konservatooriumis, Abielu August Reigeriga, aasta algul ja sama aasta suvel 1918. aastal siirdumise Eestisse. Siin jätkasid muusikateenistust ja neil peeti suure suvenev lauluõppimine Degli Abi ja tütarde Tallinnas.

Ülesanded, mida elu noorele, ko-
nemusteta naisele August Rei seadis
kasena lahendamõnuvalt ette sead-
si saanud olla kerged. Ja need haa-
dasid teda kohe Eestisse saabudes
Oma pikal poliitika- ja riigimehe-
teekonnal on August Rei olnud Eesti
Vabariigi poliitiliste partei juht
Asutava Kogu esimees, peaminister
välisminister, välissaadik diplomaat
teiste teenistustes, Riigivanem. Kuid
Tereuse Rei summatult vaba suht-
lemisloos, loomunärgne tekitavus

raimne erksus ja kultiveeritud kunstimeel aitas tal vältida karisid ja intuitiivse leidlikkusega väärikalt toimida ka oma maa first lady positsioonil. August Rei ütleb selle kohta oma 1961. aastal ilmunud raamatus "Mälestusi tormiselt teel":

"Julgen arvata, et koolis mu abi-
kaasale osaks saanud kasvatus, täien-
dust sellele järeleanduvalt seltskonda-
suse kontaktide, osutus temale hil-
jem mõningal määral kasulikuks
sindisidusele kohustuse täitmisel mi-
nu kõrval, kui mul mitmel korral
müüsi seista vastuvõtul kohtadel Eesti
raha ja rahva teenimiseks!"

Julmivar võib neist aegadeid hivi-
avalt ja kaasakiskuvalt jutustada
raikse huumoriga läbi- ja kaasela-
nu meenutades, nähtud ja kuuludud
asjadesse andi. Viimased kolmkümnend
aastat on ta elanud poliitilise põge-
likuna Rootsis, saabudes siia Mosk-
vast, kus August Rei oli Eesti Vaba-
riigi seadikuks.

Aktiivse, suure intensiivsusega
ühiskondlik-politiilise tegevuse ra-
hastundid riigimehe elukaaslasena ei
aastunud Theresse Rei oma laulukunst-
niku karjääri arendada professionaal-
se tegevuses. Paratamatult pidi see
siirduma vaid südamelehedes har-
astusena kitsama ringkonnis ja
enamvähem sporaadiliste esinemis-
tega. Kahjuks! Theresse Rei jõulne
aeg kannusega koleraatuur-sopran-
rattas tähelepanu ja sai tunnustava-
tse hinnanguid esileaste. Silmaga

Therese Rei

valt imekad olid ka ta näitlejaski-
tud suutimisele ja isehamastel ja
karakteri tabamisel. Need olid sood-
sald eeldused edukaks lavatöök-
s. ta esinenud muuseumis küllalisena "E-
stonia" teatris peaosalisena operites
"Traviata" ja "Rigoletto". Koos Aar-
ne Viisimaa ja andis ta külalisest-
tendusi "Traviataga" ka Soomes. Lätis
on Theresel Rei esinenud solistina
sümfooniakontsertidel. Pagulasaastal
kuulus ta koos Eedo Karrissoaga meie
võimekamasse kvartetti "Bel canto",
saavuti sellega suurevõrd kindel esi-
nenud solistina meie muusika-
elavates etendustes.

Vaatamata kõrgelae vanadusele vä-
tab Theresel Rei väga eialvalt osi pa-
gulasühiskonna kultuurilisel üritus-
tel ja rahvuslikel kokkutulemistel.
Ta on siin alaline ja vaimukalt tä-
helepanepik külaline.

Therese Reid õnnitlevad ta auväärse juubeli-sünnipäeva puhul tema arvukad sõbrad ja austajad ning soovivad talle jätkuvalt head tervist ja elujõudu ka eelolevateks aastateks! Täitugu ta südamesoovid ja lootused meie kodumaa ja rahva õnnelikuks tulevikuks!

Ed Reining

P.S. Nagu kuuleme toimub organi-
satsioonidevaheline kohviõhtu There-
se Rei 80-nda sünnipäeva pühitsemi-
seks kunagi septembris, millest teata-
takse lähemalt hiljem. Praegu ei vii-
bi sünnipäevalaps nimelt Stockhol-
mis.

Viimne kohtamine

1963. a Ameerika-reisil kohtasin Karl ja Leili Asti New Yorgi Eesti Majas, nende kodus ja A. Mekparti ning Helmi ja Paul Kauri vastuvõtul.

Ast ei olnud ainult hea ja lõbus vestleja, vaid heas kursis kõigi poliitiliste ja ühiskondlike päevaküsimustega. Jutuajamine kiinnitas tema tähelepanu minevikule, praegusele ja tulevikule väljavalitud teemadele. Tema arvamusel ei olnud demokraatliku ideoloogia tunnustamist. Jätkenägemise lootuses palus viia tervitusi sõjakeeltele vanadele kaaslastele Rootsis.

Jällenägemine toimus kuus aastat hiljem sügisel 1969 New Yorgis. Teavamsele kriitikaga hindas ta poliitilise elu arengut. Eriti huvitas teda kodumaa tulevik. Ta ei lootnud kiiret kursi muutust ja soovitas objektiivselt hinnata seda, mis seal on positiivset eestlaste vaimu ja kultuurilise arengus ja eriti eestluse säilitamise küsimustes.

Minu päevikuisse kirjutas ta: "Aeg rutab, meie ei jaksa nii-kui-nii aja-
ga kaasas olla, sellest järgneb, et ei
maksa liidsegi rutata..."

Leili Astile saadetud kaastunde
väljavalduse vastuse lõpetab lesk lause-
ga:

"Ma tean, et on palju neid, kes te-
da (Karl Asti) leiavad, et ma ei ole
ükski kaotuskurbuses, aga maailm
muutus nii tühjaks, et ei oska kõne-
elda kui tühaks..."

ERNHARD MÆLO

LEO RANNALEET JUTUSTAB OMA PRAEGUSEST ELUST MOUNT EVERESTI VEEREL

Leo Rannaleedil, kes koos perekonnaga saabus Himaalaja veerel asuvast kuningriigist Nepalist Stockholmisse puhkusele — ta on seal UNO arenguümard-programmi ülesandel meteoroloogivõrku üles ehitamas — kuulme, et tema ja ta perekond on seal veednud paarit aastat jooksul hästi sisse elanud maailma, mis arengustaste poolest on umbes paarsada aastat meie omast järele.

Kliima pealinnas Katmandus, mis asub 1300 m kõrgusel merepinna all, on talutav, suveni on keskmine temperatuur 28 kuni 29 kraadi, ainult niiskuse on suur ja riietesse kipub vägisi hallitus. Juunist septembrini valitseb vihmaperiood ja siis sajab iga pärsastiõnn kuni hommikuni välja nagu oavarrest. Juunis oli sademete hulk 620 mm. Võrdluseks toob Leo Rannaleet kõige vihmasema suvekuu Rootsis 190–200 millimeetriga. Aga niipea kui monsuuni aeg läbi, algab päikesepaisteline aeg, mis kestab kaheksa kuud.

Ohuhabitus majades pole üldse oja. Ainult talvel, kui temperatuur langeb pisut alla nulli, on jahe, sest majades pole kütet. Rannaleedid elavad üritatud kahekordse kivivõlvi pealinnas Katmandus, mis viimasel ajal on kuulsaks saanud kogu maailma "hippie paradisiina". Poeg Jaan, kes praegu on 15 aastat vana, lõpetas kevadel kaheksaklassilise kohaliku ameerika kooli ja jääb veel aastas Nepali. Tütar Anne, 17, tuli mõndu aastat juba Rootsi tagasi ja käib Gräna internaatkoolis, Jõnkõpingi lühedalt, gümnaasiumi 1. klassis. Väike 5-aastane elav ja jutukas linalakk Leena käib juba esimeses klassis ja saab algõpetust inglise keeles.

Leo Rannaleedil ülesandeks on meteoroloogilises kursuses, kusjuures kohaliku õpilased on gümnaasiumi haridusega, ning linnajamade inspekteerimine üle kogu riigi. Need on saja ümber ja reisisid maa ühest otsast teise toimuvad lennukid!

"Nendel reisel peab kõik kaasas olema: kahenädala toid, riided, arstirahud. Kohaliku rahva käest ei saa midagi osta, sest raha ei tähenda neile midagi. Oma primitiivse eluviisi juures on nad täielikult isemajandajad — kõik tehakse kodus. Ainult suhkur ja sool ostetakse. Isegi kändjaks ei taha nad tulla," jutustab intervjuerile, keda koos perekonnaga kohtan nende vanas Stockholmis kodus Rägvedil linnas. "Ilmajamad, mida mul kontrollida tuleb, on kaunis algelised. Peamiselt moodetatakse ainult sademid. Maad mööda reisisid oleks minu tööalal päris võimatu. Suuri liiklusi on ainult kaks: üks Indiase ja teine Hiinasse. Muldu on olemas väikesed rajad, mis viivad ühest külast teise. Ka kõik peab mul alati kaasas olema, kuna kohalikke dialekte on nii palju, et neid ei jõuaks iialgi ühe õppida. Koosnes ju Nepal vanasti kuni 60-st piiskunriigist. Seetõttu pole rahvastik mitte ühtlane. Siin on tiibeti-grupe, sherpasid ja gurkhasid ja teisi."

Nepali ajalugu ja arengut on lähemalt uurinud pr. Saida Rannaleed, kadnud doktor Oskar Looresit tütar. Nepali riigi praegusel kujul lõi Shahn Prithvi Narajan aastal 1772 sõjakate gurkha-suguharu sõdalaste abiga. Nepal asub Himaalaja lõunapoolses osas, selle piir Tiibetiga kulgeb üle Mount Everesti, üle maailma kõrgeima mäetipu, mis asub 8848 meetrit merepinna.

Leo Rannaleet on külastanud ühel oma inspekteerimisreisil Thayangboche kloostrit, mis asub 3850 m kõrgusel ja kus Mount Everesti ja Lhotse mäed on selgesti näha.

Elanikke on Nepalil praegu ligi 10 miljonit. Vaitsejaks on kuninga Shahn Mahendra, kellele järgneb kroonprints. On olemas parlament, kuhu valitakse igast pangsajast (distriktist) esindajad noorte rühmitustest, põlumeestest, endistest sõduritest ja naiste organisatsioonide esindajatest. Proua Saida ütleb, et naiste ja meeste vahel ei tehta vahet, isegi palgad on samad. Perekonnad elavad mitme generatsiooni kaupa koos, kusjuures võim on kõige vanema naisterahva

käes. Pojad jäävad kõik isakodusse ja nende naised on enam-vähem teenija seisuses, alludes kuulekalt maja valitsejale. Harva on noortel omaette nurg. Lihtsamad perekonnad elavad kõik ühes suures ruumis. Lähiküsimine nepallastega on raske, kuigi nad on ülimalt lahked, sest nende elustiil on niivõrd erinev eurooplase omast ja hindu usu mõju ülimalt suur.

Kirjasaajate protsent on väike ja kultuuriline ning tehniline areng äärmiselt aeglane. "Nepali asudes oli tunne, nagu läksime ajas tagasi — nii umbes Prantsuse revolutsiooni ajajärku", ütleb Saida Rannaleet.

Edasi kuulme, et meie mõiste järgi on ebajumalade kultus väga suur. Nii on lehm püha loom, millega suurel määral peeti pärast surma. Selleks tuleb tal ületada mingi müstilise ookeani äärest ääreni täis lehm. Ühest pühast lehmast sabapiid kinni hoides pääseb ta aga üles taevasse, kus ootab igavene elu. Lehma eriseisuse tõttu võivad nad iga-lugu linnas ka vabalt ringi käia. "Hull on lugu kui juhtud autoga pimedas mõnele lehmale otsa sõitma, sest ega neil ju punaseid tuleleid küljes ole," jätkab Saida Rannaleet.

"Välismaalane sandetaks pärast trahvi maksmist 24 tunni jooksul kohe maalt välja. Omamaalane saab kõige vanglakaristuse. Ka ei sõdi nepallane lehmaliha, sest see on patt. Konserve lohmapea kujutusega ei tohi sisse tuua, äärmiselt juhtu tuleb lasta paberühbris ära võtta. Omamaalased söövad küll aga pühvli-, kits- ja lambaliha ning kondiseid kannu. Tänu välismaalastele on aga Katmandu lähedal nüüd suur kanafarm."

"Huvitat on Nepalil elava jumalanna, kumari, kultus. Nimelt valitakse preestri perekonnast pärast vastava moraalse proovi sooritamist üks väike tüdruk, kellel juba kõik piimahambad olemas on. Kes ei ole veel saanud oma esimese menstruaalsiooni. Valimise kohta on öige mitu varianti. Üks kõneleb sellest, kuidas prooviks välja valitud tüdrukud panakse terveks ööks pimedasse tuppa kinni, mis on täis tapetud pühvlite poid. Kes lastest nutma ega karjuma ei hakka hirmust, saab jumalannaks ja viiakse kogu oma suure perekonnaga vanasse templisse elama, mis juba Nepali esimese kuninga ajal olemas oli. Üks kord aastas kantakse siis tütarlapse kuldsele kan-

detoilil pidulikus rongkäigus läbi linna. Ta kannab alati punast riietust, sest punane on peo- ja rõõmuvärv. Ta on ka tugevasti silmade ümber värvitud, mis peab tähendama, et tal on teine paar silmi, mis teda kurja eest kaitsesid. Tüdruid võivad turistid ka näha vahetevahel templi aknal.

Niipea kui ta ennast juhtub veristama kasvõi nõaga sõrme liigutuse või küpsel neiuks, peab ta oma eelistatud seisusest loobuma ja uus "väljavallitu" tuleb asendada."

Proua Saida teab rääkida, et eks-jumalanna võib abielulda, aga kuna kord ühel mees varsti pärast pulmi suri, on tekkinud rahva hulgas arvamine, et abielu kumariaga toob ebaõnne. Ka on mõned tüdrukud pärast jumalannaks olemist "otsad äärist ringi pööranud" ja lõbunaistena alla käinud.

"Katmandu on viimastel aastatel kuulsaks saanud hippide poolt. Kuidas on olukord nendega?" Sellele vastavad Rannaleedid, et hippisid tuleb igaaltpoolt maailmast, aga valitsuse otsusega ei tohi nad enam pikajooksulistena ega räbaldund riietuses olla.

Nii peavad ka rootsi karvased sead omad juukse ära lõikama ja puhtades jeansides käima. Hashichhi ja muud narkootikad saavad nad vabalt osta, Nepallased ise seda ei tarvita. Aga kohvikud saavad reklaamilehti avalikult kogu, millel öeldakse, et külastajatele pakutakse isegi hashichhiga segatud riisitoite.

"Kas sõite ise seal paljusid eksotiliselt toite?" — "Mitte just eriti," vastab pereema Saida. "On mitmeid liiki frukte, mida me enne ei tunnud. Aga papajaga oleme harjunud, siis on veel üks väga maitsev õuna ja pirni moodi puuvilj hapsati ja liinaseennete-taolised terad, mida nepallased isuga söövad. Minul teeb ma-japidamise ja sisseostud kergemaks üks teenijatest, kes räägib ja kirjutab inglise keelt."

Puhkus, mis on kolm kuud kahe aasta järele, ühes lennureisiga üle Kalkuta, Karatschi, Teherani, Rooma ja Zürichist otse Stockholm, on kogu perele kinni makstud. Rannaleedid jäävad Rootsi seekord kuudeks nädalaks.

Leo Rannaleet jutustab lõpuks veel et Nepal on neutraalne riik ja sõber kõigiga. Abi on saadud nihaist läänest kui idast. Venelased on ehit-

Mis juhtus Tartus 8. juulil 1941?

"Mis juhtus Tartus 8. juulil 1941?" — Selle pealkirja all avaldas Syd-svenska Dagbladet oma 31. juuli numbris artikli isikult, kes signeeb ennast "En som var med om sommaren 1941 i Estland". (Üks kes oli suvel 1941 Eestis). Ta ütleb, et tähelepanudav artikli kõrval S.dsv. Dagbladetis 16. juunil, "30-aastane mälestus rahvamõrvast", seisab ühe foto laibahunnikust vangilaual Tartus. Pildi all on sõna-sõnalt ügenda: "Midagi pole teada selle kohta, kes on selle kuriteo sooritanud."

Rootsis on praegu mitu tuhat endist tarlast ja ka rootslasi, kes on kaasa elanud selle hirmsa suve 1941 oma endises kodulinna. Keegi nendest ei suuda unustada seda oma elusajal, ütleb artikli autor ja jätkab siis:

— Teated sündmusest on väga selged ja lihtsad. Tartus, mis on pisut suurem linn kui Lund, puudutas see peamiselt arreteeritud samast linnast või ümbruskonnast. Üksikute vangide arreteerimist ja olukordi ühes sellega saadi selgitada hiljem. Vangla asus keset linna, üsna ülikooli lähedal. Massmõrv leidis aset 8. juulil, 661 vastu 9. juulil. Hauad vangilaual avati 15. juulil, seega nädal hiljem, arstide ja politsei juuresolekul. Kogusummas leiti 192 laipa, 20 nendest olid naised. Laibad lamasiid kahes haugas. Mõned laibad olid heidetud vanglaaevu. 115 isikut tehti kind-laks, 77 jäi tundmatuks, kuna erakordset soe suvi soodustas roiskumist. Ohvrite omaksed linnast põhjapooli ei pääsenud kohale kadunud identifitseerimise sel põhjusel, et front kulges piki Emajõe. Seda enam, et linn oli peaaegu kaks nädalat venelaste kahrutule all, mistõttu linn sai raskelt kannatada. Kõneall olev vangla oli venelaste käes mainitud 8. juulil 1941. Linna lõunaosa, kus vangla asus, tühjenud venelastest öösel vastu 9. juulit. Just nende lahkimise ajal toimus massmõrv, samal ajal, mil punaarmee taganes üle jõe põhjapoolse. Hauad vanglaüel olid valmis kaevatud mõned päevad varem.

Edasi jutustab Eestis olnu: — Selgitamisel sai teatavaks, et 8. juulil õhtul oli vanglas 223 arreteeritud. Enamik nendest oli vangistatud juulikuu esimesel nädalal ja mõned veel päeval enne mõrvamist. Kõik enne seda arreteeritud evakueeriti 2. juulil Venemaale, s.o. nädalaga pä-

nud suhkru- ja tubakavabrikud, inglased hoolitsevad teedeehituse eest, samuti Iisrael. Hiinlased on püstitanud kingatõustuse (aga naiste jalatsid on nii väikesed, et Euroopa naine Nepalis parajald kingi üldse osta ei saa) Ameeriklased kannavad hoolt hariduse ja põllumajanduse eest. Nad on asutanud katse-farmid ja välja ehitanud pealinna telefoni-võrgu. Ometi areneb igaüksune tsivilisatsioon Nepalis aeglaselt ja nii on see lõunapoolses Himaalaja piirkonnas asuv kauge, eksotiline riik tänini säilitanud oma ürgse omapära.

KARIN SAARESEN

rast sõja puhkemist 22. juulil 1941. Kõiki vange ei mõrvatud 661 vastu 9. juulil, 31 vangi pääsesid eluga. Suveõli oli selleks liig lühike, et lihtsasti käsirvadele teada saadud suu-mat veresuna. Sellesid relvi käsitseti mõrvamisel. Osalt hakkasid ka mõned vangilaualid tundma kaaskannatust arreteeritute suhtes ja aitasid neil põgeneda. Seda kergendas asjaolu, et mõrv sooritati vangla saunas ja transport gruppideviisi kongsidetsauna tekitas korralagedust. Üksikuid õnnestus endid kuidagi varjata ja jäid nõnda tähelepanemata. Hommikutundidel, kui algasid plahvatused linnas, tekkis purjus timukate hulgas paanika ja nad põgenesid üle-peakaela. Teiste ohvrite hulgas oli ka kolm naisvangi, kes olid sel õhtul teenistuses ja lasti maha töö-naoliselt seetõttu, et nad aitasid vange põgenemisel.

— Väljendus, et "midagi pole teada selle kohta, kes kuritöö kor-dasid", on raske väga ja lausa eeskite juhtiv. Need 31 inimest, kes pääsesid eluga veresaunast, kuulati hiljem üle. Osa intervjuer-iti ajakirjanuse poolt ja nende kirjeldus on säilinud.

— Veresaun Tartus sai kogu Eestis tuntus kui üks näited terrorist. Peale eesti allikate on sündmust kirjeldatud või ära märgitud ka mõnes rootsikeelses teoses, nagu näit. Per Wieselerini "Mellan hammaren och hakkorset" (Hammi ja hakikristi vahel) ja Ants Orase teoses "Slagskug-ga över Baltikum" (Sõjaväri Baltiku-mi kohal). Viimase teose autor on vana Tartu-elanik, praegu professor Floridans.

Vastust pilditekste eest SDS-is lan-ges võib-olla teosel "Kamera i krig", kuid tõde ei saa kahjuks seeläbi muuta. Veresaun Tartus põhjusetas eest ja paljusid eesti noortest said legionärid" (asjaolu, mille P.O. Engquist on oma raamatus "Legio-närerna" täiesti unustanud) ja et kiimmeduhanded inimesed otsustasid kommunistide uue sissetungi puhul iga hinna eest maalt lahkuada.

Kingsepp päästab kvaliteedi

"Miks jalatsite individuaaltelli-mine on järsult suurenenud", kü-sib majandusteaduse kandidaat ühes kommunistliku partei hääle-kandja "Rahva Hääli" artiklis. Sel-lest selgub nimelt, et Eestis inime-sed suurel määral väldivad val-misjalanõude ostmist ja lasevad oma jalatsid teha kingsepa artelli-des. Põhjus on ilmselt — seal on kvaliteet siiski parem kui jalatsi-vabrikutes, mille tootud N. Liidus on ülimalt halvast kuulsuses oma kvaliteedi poolest.

Areng ei meeldi võimudele, kuna kingsepartellid vägisi arenevad nii jalatsitööstusteks, mis konkuteeri-vad riiklike saapavabrikutega. Autor ütleb pisut kurvameelselt: "Nõhta-vasti ei jõudu vaharigi jalatsid tootvad ettevõtted veel elanike va-jaduste järgi". Kuna ta samas mör-gib, et töökodadest tellitakse päris tavajali tänavajalatsid, siis on im-estel rahuldumata vajadus, et valviku-jalatsid oleksid kuldajaviisi mugasad ja eelkõige vastupidavad. Praegu too-detavad kummi- ja mitteparandata-vaid jalatsid, mis põhjustab saapa-parandustööde vähenemise. Eriti nai-sed tarvitavad palju kummijalatsid.

Leo Rannaleet ja tema tsehhist kolleg Mount Everesti juures Nepali mägedes Himaalajas 5540 m üle merepinna. Saida Rannaleet püstitute Leenaga pealinnas Katmandus kingi ostmas.

H. Olt kaastööliseks okupatsiooniraadiotele Estonia-ballett siia?

Harry Olt, kes praegu on Södertälje "Estradeni" intendendiks, on järjekorral külastägil olnud okup. Eestis ja annud propagandalehele "Kodumaa" intervjuu, millest m.h. selgub, et ta selle väljaande tellimisel on koostanud käsikirja moodsast eesti heliloomingust, mida kavatsetakse avaldada rootsi ja inglise keeles.

Edasi üteldakse:

— See, et Harry Olt häält vahetevahel ka eetris kuulame, nimelt Eesti Raadio muusikaprogrammide, pole enam kellelegi üllatus. Rootsi muusika viljaka populariseerijana on ta Eesti Raadiotele koostanud õige mitmeid vastavastavastavasti, varustades muusikalaist materjali väga huvitavate, ent asjalike omapoolsete kommentaaridega. Nii said Harry Olti nüüdki teoks kolm uut raadiosaadet. Neist esimest — "Pubkepäeva muusikahommik" — kuulame eetris 1. augusti hommikul, kaks saadet Rootsi muusikalaist" on aga kavas 4. ja 11. augusti hilisõhtul."

Harry Olt on seega esimene pagulane, kes on Tallinna okupatsiooniraadios angazheeritud iseseisvate programmide koostajana.

Nagu ta on veel jutustanud, on tal läbirääkimised Tallinnas olnud bal-

letiturnee korraldamine "Estonia" balletile kevadel 1972, kus esitamisele tuleksid "Carmer" ja "Võlunudartin. Kutsujaks olevat Riksteatern, kes korraldab ringreisil.

Kennedy jooksis välja!

WASHINGTON (VES) — Iseloomustava loo senaator Edward Kennedy jutustab "Human Events" ühel koosolekul, kus viibis peamiselt noorema generatsiooni esindajaid, Massachusettsi senaator Ed Kennedy kaitses Pentagoni dokumentide avaldamist ameerika pressis ja rõhutas mitmel korral "rahva õigust kõike teada".

Sellele järgnes vaikne küsimus ühe noormehe poolt ja see küsimus katkestas koosoleku. Noormees küsis: "Kuna demokraatliku korra juures rahval on õigus kõike teada, siis miks ei ütelnud teie oma advokaatidele, et Massachusettsi eeluurimiskohus (grand jury) peab avaldama Chappauquidiki sündmuse materjali? Miks teie nõudsite nende salajaseks tunnistamist?" (Küsimusega meenutati autoõnnetust, kus teatavasti seni veel täjeltikult selgitamata asjaolude juures uppus Kennedy autos noor tütarlaps).

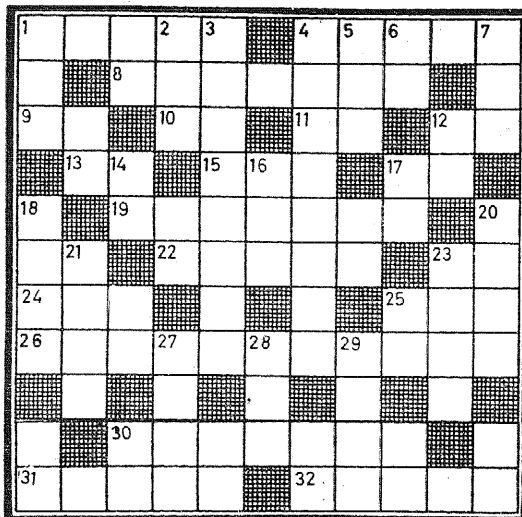
Politiku ja rahvamehe heatahtlik naeratus Kennedy näos kustus. Ta jäi küsijat tärnult vaatama ja kahvatus siis. Lõuapärade musklid kerkisid teravalt esile. Kennedy seis nõtka mõne hetke, siis pöördus ja lahkus sõnagi lausumata ruumist.

Koosolejate keskel levisid segased meeleolud, kirjutab leht. Mõned süüdistasid küsijat, teised arvasid, et Ed. Kennedyl on võimata kunagi kandideerida presidendi kohale, kuna valimiskampaania ikka ja jälle kerib üles autoõnnetuse küsimus, millele senaator ei saa vastata.

● Stockholmis viibisid Baltimore-eestlased Aleksander ja Sälme (nana Alamaa) Järv. Hr. Järv külastas oma vana sõpra ja tüttavaid ning koolivendi Haapsalu gümnaasiumist.

● Stockholmis saabus USA-st kirikupeetaja ja skautmaster Valter Kopperman, et külastada oma vana ema, kes mõne aja eest pääses kodumaalt Rootsi ja kaua viibis Siiberis. Op. Kopperman jutustab Stockholmist eesti koguduse jumalateenistustel 15. augustil.

EPL ristsõna nr 21

Paremale: 1 Pealinn Aasias 4 veejube 8 hea kasvatuses mees 9 erbum 10 jõgi Lätimaal 11 üllatushüüatus 12 sina 13 prantsuskeelne artikkel 15 lüh. naise nimi 17 vanuse 19 see, millest ei tohi rääkida 22 omandas raha eest 23 kõrge aade 24 tugev tuulepuhang 25 kalleim vara 26 on ühel peategelastest pulmade puhul 30 kindlustus selts Rootsis 31 rietusosa (mitm) 32 vald Soome lahe ääres.

Alla: 1 karastav jook 2 nõusolek (i=j) 3 on näiteks munad 4 kuulus kullaleiukoht Kanadas 5 end Eesti riigivanem 6 argoon 7 paabulind 12 sina 14 firma liik 16 Ameerika populaarse laulja King Cole'i esimene

nimi 17 mi-bemol 18 surnukeha 20 kendid 21 iha 23 asundus 25 sidesõna 27 ninakas, ennast täis 28 Doonau lisajõgi Baieris 29 halb lõhn 30 sina.

Lahendus 20

Paremale: 1 Rannapungerja 13 Eri-ceira 14 eeta 15 ilmed 16 kepsi 18 lei 19 isalik 21 si 22 j.s. 23 akt 24 asiata (i=j) 26 AS 27 oavarre 29 VA 31 tareerima 32 iste 34 Agra 35 uks 37 Kehra 38 ae 39 sa.

Alla: 1 Reikjavik 2 Arles 3 nimi 5 aedik 6 PI (Peter Igelhof) 7 urka 8 Naalavere 9 eeskiri 10 Rei 11 j.t. 12 Aasia 17 pisara 20 stora 21 steaks 23 aster 25 armu 28 aega 30 ase 33 th 36 sa.

Edutamised

Ernst Niltpeöld

Kalandus-eksportfirma AB Nordhav särearettevõtte SA-Fisk A/S, Skagen, Taani, administratiivseks sheffiks on nimetatud eestlane Ernst Niltpeöld, sünd. a. 1919.

Ernst Niltpeöld asus Svensk Andelsfiskeri teenistusse a. 1947 eksport-firmas. Aastast 1961 on ta olnud ettevõtte SA-Fisk A/S organisatiivseks sheffiks ja ühtlasi eksportsheffiks. Ta on jätkuvalt edasi ka Göteborgis asuva emafirma AB Nordhav eksportsheffiks. Viimati määratud AB Nordhav on kujundatud Sv. Andelsfiskeri ja Blekinge Andelsfiskeri ühendamise teel.

Eestlaste suvipäev Schwetzingeni lossis 600 eestlast oli koos

HEIDELBERG (EPL) — Tänavune Saksamaa eestlaste suvipäev toimus Keskkomitee korraldusel Schwetzingeni lossis Heidelbergi lähedal. Tegelikult läbiviijaks oligi Heidelbergi eesti rahvuskondis. Kogunes 600 inimest, nende hulgas küllalisk ka väljaspoolt Saksamaad — näit. oli mitmeid USA-st pulkuseisil viibijaid publiku hulgas. Ilm oli 3. juulil suurepärase. Suvipäeva patrooniks oli Baden-Württembergi haridusminister Prof. Wille'm Hahn.

Prof. Hahn on sündinud Tartus. Tema isa, kirikupeetaja ja usuteaduse professor Traugott Hahn mõrvati boishveiki poolt 14. jaanuaril 1919 Tartu Krediitkassa keldris koos piiskop Platoni j.t. vaimulikega.

Vaimuliku talituse pidas praost M. Vaheri haiguse tõttu end. Saaremaa Anseküla pastor Greinert. Kirikus laulis segakoor "Leelo".

Kell 17 algas lossi saalis kontsert-aktus, kus kaunis saal ja selle kolmekordsed rõdud olid täidetud viimase kohani. Aukülastajast oli kohal meie huvide kaitsja E. Reisenberg, Schwetzingeni linnapea K. Waibel ja teisi.

Avasõnad ütles Heidebergi Piirkonna Eesti Rahvuskondise esinaine pr. K. Aabjõe, misjärele tervitas Schwetzingeni linnapea K. Waibel, kes andis Keskkomitee esimehele J. Västriku üle väikse kingi.

Järgmisena tervitas meie huvide kaitsja E. Reisenberg, kellele andis skautide juht U. Semmel üle skautide teenetemärgi Tammetähe I järku. Kirjalikult tervitas lugus ette Keskkomitee I abiesimees A. Joonson.

Päevakohase hoogsas lühikõne pidas Keskkomitee esimees Joh. Västri, kes andis ühtlasi edasi Ülemaailmset Eesti Kesknõukogu, selle Euroopa Büroo ja Büroo juhataja kol. A. Rebase tervitused.

Kontsertosa esinesid Baieri Riigiooperi kontsertmeister H. Aumere oma kvartetiga, sopran Vilma Brinkmann-Pöldoja, keda saatis klaveril Sylvia Lemke.

Laulis laulukoor "Leelo" Villu Laidsaare juhatusel. Koor olid saanud uusi lauljaid juurde Belgia eestlaste näol ja nii solistide kui koori esinemist kviteeriti tugeva aplausiga. Loomulikult ei puudunud ka lilled. Vahepeal deklameeris veel Kersti Aabjõe ja meeldiv aktus lõppes Keskkomitee II abiesimehe J. Pentti lõppsoona ja eesti ning saksa hümni-ga.

Pärast vahepeala oli sümbolne Viidutule süütamine, mida toimetas skautmaster Ulo Semmel ja kus esinesid rahvatantsijad Bochtolst, Stuttgartist, Shönaust ja tantsutrupp "Tungal" tolli pillimehe Edgar Pentti juhatusel.

Ja kui läks lahti jalakeerutuseks, esinesid vennad Porrod (vennad Jõgimarid), kuna varemalt väljakuulutatud nende vanemad Rolly ja Arri ei saanud ette tulnud takistuse tõttu Schwetzingeni saita. Vennad Porrod astuvad oma vanemate järgedes ja aplaus oli tugev.

Uheaegselt piidustusega oli eriruumis eesti rahvuskultuuri esimehe näitus, kus oli väljapanekuid rohkesti ja mis jättis kõigiti rõõmsa mulje.

Kodumaal surma läbi lahkunud armast öde, tädid ja head sõpra

Magda Hendrikson'i

n-na Schumann

mälestavad sügavas leinas

OSKAR
LUULE PEREKONNAGA
Kanadas
ILSE

Muld ei mälestusi mata!

Head sõpra

Kaarel Aidla't

mälestavad

ADA ja OSVALD
lastega

Ootamatult lahkunud armast GEMEEST

Kaarel Aidla't

mälestavad sügavas leinas

PAUL ja HELLA

Armast sugulast ja head sõpra

Johannes Hanikat'i

mälestavad leinas

SARA KAUBER
abikaasaga
ANDREI VANASELJA
abikaasaga

Puhika rahus!

**Eesti Päevalehe
TELLIMISPOSTGIRO
number on 156770-0**
(Eesti Päevaleht Förlags AB,
Box 667, 101 29 Stockholm)

Lugupidetud tellijaid palutakse mitte kasutada enam varasemat Eestistuna-Kurireni tellimispostgirot ega vana sissemaksukaarte sellele postgirole, kuna Eesti Pä-

väleht on kogu tellimisajajamisel üle võtnud. Tellijatele tulevad endiselt sissemaksukaardid, nüüd aga juba uuele postgirole.

Leinateateid

Torontos suri 27. juulil August Saar, sünd. 29. juulil 1900 Pärnus.

Keilas, Eestis, suri Johannes Parma, sünd. 22. aprillil 1903 Tallinnas.

Torontos suri 26. juulil Milli Virro, n-na Olbrei, sünd. 22. juulil 1906 Tallinnas.

Torontos suri 19. juulil August Pihlak, sünd. 23. juulil 1904 Viljandimaal.

Las Vegas, Nevada osariigis, suri 18. juulil Natalie Tirman, n-na Barchow, sünd. 24. septembril 1913 Tallinnas.

Armas öde ja sugulane

Pärja Prima

* 6.6.1899 Udernas

† 9.8.1971 Stockholmis

Mälestavad sügavas leinas

VEND PEREKONNAGA
Rootsis

VENNANAINE

ja

VENNALAPSED
perekondadega Eestis

OMAKSED

Eestis

Matusetalitus toimub esmaspäeval, 23. augustil kell 12.30 Heliga Kerset kabelis Metsakalmistul.

Udernaagset koolilööde

Doktor

Pärja Prima't

leinavad

HILDA SÄRG
HELMU MAELO
OSVALD VIIRSOO

Head sõpra

Herbert Hell'i

mälestavad

perekonnad:

E. KALLAS
P. PERTMANN
O. MARTEN
H. OHAKAS
E. TORI

Kohalik elu

STOCKHOLM

Eesti Maja eelneud

vanas Eesti Majas, Regeringsgatan 24, on 16. augustist alates avatud kella 16 — 18-ni.

METSAKODU

Vähiõhtu

Metsakodus toimub laupäeval, 21. augustil vähiõhtu. Registreerida hiljemalt 18. augustiks: Asta Sihiväli, Bygatan 25 C, 502 53 Borås. Tel 033/13 01 38. Eelregistreerimine on sel aastal eriti vajalik, kuna vähid tuleb varakult tellida, sest Metsakodu oma vees on vähipüük keelatud.

Külalistuspäevad

Skautiliku nooruse "Naeratuste-laager" Metsakodus lõpeb 15. augustil. Külalisõhtu on laupäeval, 14. ja pühapäeval, 15. augustil. Kõik teretulnud!

● Houstonis Texase osariigis ühe suurfirma survekatelde osakonna juhatajana töötav ins. Hillar Kaasik sõitis ametileandide Jaapanisse ja Lõuna-Koreasse.

● Santa Barbaras, Kalifornias, elunev Aino Kirsimägi sõitis Havai saartele. Samast lendasid Hispaaniasse oma Madridis elunevale tädile külla Thomas Kirsimägi ja tema öde Vivien.

Kaarel Aidla't

mälestavad

ÜHISLIPKOND
PÕHJALATUTRED-KALEVIPOEG
ja
LIPKONNA SÕPRADE RING

Kaarel Aidla't

mälestavad

MAILA ja MAIE KAARET
ADO PARLO
ANETTE ja ARTHUR AUS
ÖIE ja GERHARD PEET

Meie unustamata kallist

Tõnu

mälestavad leinas tema I surmaaastapäeval, 15. augustil

VANEMAD ja VEND

Kaunis mälestuste kullas elad meile edasi!

Leerilaagri õpetajad Voldemar Takkel ja Artur Kõdar, paremal ees keskel on Peeter Belinjante leerinnoorte Aarne Ojasooga ja Raivo Hanseniga. (Foto Kalju Ojasoo)

● Kahekümneaastane inglanna Linda Hay läbis 180 meetrit 38 minuti ja 11 sekundiga. Paistab, et kiirus pole suurem asi, kuid sellegipoolest pandi kirja uus rekord. Varem polnud keegi suutnud nii kiiresti edasi liikuda, veeretades ninaga enda ees hernetera.

● Hispaanias on alustatud suurt kampaaniat hipiliikumise vastu. Hispaania poliitilise võimud on viimaste päevade kestel arreteerinud ligemale sadakond hipit, kes on Hispaaniasse saabunud teistest maadest — peamiselt Ühendriikidest, Kanadast ja teistest Euroopa riikidest. Hispaania külad elanikud kurdavad, et hipid on teinud palju pahandust, varastades aedadest puuvilja ja jalutades ringi alasti, mis hävatab lastele ei meeldi.

● Toronto linna haridusosakond otsustas ära kaotada lastele koolides ihunuhtluse andmise. Seni kasutati ihunuhtluse andmiseks meetri pikkust standardrihma. 1969-70 kooliaastal anti lastele karistuseks rihma 760 korral ja möödunud kooliaastal 196 korral.

● Jugoslaavia arheoloog D. Sreiovi ei sõnade järgi kujutab Lepenski Viiri kumst suursugust mälestusmärki, mis avab uue, senitundmatu kultuuri mooliitkumi ja neoliitkumi üldises kultuuris.

● Ameerika riigipangale maksti välja 2 800 700 dollarit, mis teeb San Francisco Golden Gate silla täielikult võlavabaks. Sild ehitati 1937. a. 35 miljoni dollarilise valituse bondi kaasabil, kuid läks tegelikult maksma palju rohkem, kuna üksnes juba võlaprotsenti tuli maksta miljonide dollarid. Uus generatsioon on nüüd selle välja maksnud, mille vana ehitajad. Uude suursilda suhtuti omal ajal paljude poolt skeptiliselt, kuid praegu ületab selle keskmiselt 33 miljonit sõidukit aastas. Sild on ühtlasi kujunenud kõige melodramaatiliseks

enesetapukohaks Ameerikas ja alles paar nädalat tagasi hüppas üks 65-aastane naine sillalt San Francisco lahte olles 419-ks enesetapaks silla ajaloo.

● Manitoobas Kanadas anti välja uus seadus alkohoolsete jookide tarvitamiseks. Uue liberaalse seaduse kohaselt võivad alla 18-aastased noored, kui nad lähevad koos vanematega restoran, juua õlut ja veini. Uue seaduse puhul märgitakse, et see kehtib ainult õlle ja veini kohta, kuna tugevamad alkohoolsed joogid on noortele endiselt keelatud.

N. Vene spioon Tokios

TOKIO (EPL) — Jaapani poliitsei vahistas Tokios 41-aastase raadiokapteeni Kazuo Kobeyashini, kes on annud venelastele üle salajasi informatsioone USA baaside kohta Jaapanis.

Nagu nimest võib järeledada, on Kobeyashinil vene verd. Andmed andis ta üle N. Liidu sõjaväelisele atasee asetäitjale, 38-aastasele alamkolonnik D. Kononovile, kes pärast 100 ilmsikstulekut lahkus Jaapanist koos oma perekonnaga.

Kobeyashinil oli luba müüa raadioparaate USA armee üksustele ja nii külastada nende baase. Seal muudis ta vestlustes sõduritega andmeid, mida ta siis üle andis venelastele tema tarvitatav olnud raadiosaatja kaudu — tal oli amatööri litsents. Jaapani välisministeerium esitas suulise protesti N. Liidu suursaadikule.

Jamboree taifuunis

TOKIO (EPL) — Jaapanit tabanud taifuun (troopiline orkaan) tabas ka maailmajamboreed Fudzhi mäe jalal, kuigi kergemalt kui muud Jaapanit. Kui mujal Jaapanis 30 tunni jooksul oli sademede 1600 millimeetrit, tuli Fudzhil vihma "ainult" 300 millimeetrit... 23.000 skauti evakueeriti ülenjuttu tud laagrist, nende hulgas ka seal viibunud Rootsi-estlane Indrek Anuvver ja USA-estlane skm. Mölter.

Laagris oli kohati pool meetrit vett, 10.000 skauti paigutati ühte hiigeltampisse, ülejäänud viidi laiali Jaapani koolihoonetesse. Keegi skauteidest tormis kannatada ei saanud. Rootsi 61 skauti olid tormivarjused Tetraplati Jaapani tehases, mis asub laagriplatsi lähedal.

Haapsalu varem korda

Maikuus ilmus Rahva Häältes sõnavõtt, milles alarameerivas sõnastuses teatati, et Haapsalu ajaloolise piltskoplõssi varem korda kiiresti lagunemas ja hävinemas. Nähtavasti selle sõnumi mõjul hakkas asi liikuma ja otsustati varem korrastada kiire korras.

Sealjuures kavatsatakse mõningaid restaureeritud keldreid kasutusele võtta. Restaureerimiskava on valmimas ja selle järele seatakse korda ringmüür, lossikirik muudetakse kontsertsaaliks, lossiaeda ehitatakse laululava kõrvalruumidega (seal peeti iseseisvuse ajal laulupäevi) ja park korrastatakse. Vastavad tööd algavat kevadel.

Usulised raadiosaated igal pühapäeval, teisp. ja reedel kl. 18.30 — 18.45. Lühilainel 25 m. Trans World Radio.

EEL KIRIK

STOCKHOLM: Jaakobi kirik. Peajumalat, pühapäeval, 15/8 kl. 9.30. Jutl. õp. Valter Kopperman USA-st. Oreili Püit Arda. Lauluorikud.

Peajumalat, 22/8 jääb ära. Õpetaja puhkuse ajal kuni 21/8 asendab teda õp. Ed. Kägi Göteborgist. Tel. 031/23 56 65 või 0304/63219. Piiblisalmid tel. 08/21 32 77.

GÖTEBORG: Kristiine kirik. Göteborgi ja Lääne-Rootsi kog. jumalat, 22/8 kl. 14. Jutl. õp. V. Kopperman USA-st. Oreili P.G. Strömberg. Lauluühed.

VABAKIRIKUD

STOCKHOLM: Eesti Nelip. Kirik, Brävalagatan 11. Pühapäeval, 15/8 kl. 11 — E. Lindström ja R. Mesli.

STOCKHOLM: Normalmi Bap. kirik, Norrtullsgat. 37, pühapäeval, 15/8 kl. 15. Jumalat. Jutl. A. Vain ja O. Loogna.

STOCKHOLM: Ansgarii kirik, Kungsholmsgat. 23, jumalat, 15/8 kl. 16. Kohalikud vennad. Issanda surma mälestamine.

ESKILSTUNA: Nelipühi Kirik, Filadelfia, Smedjegatan 23. Pühapäeval, 15/8 kl. 13 — J. Freiman ja V. Lindma.

GÖTEBORG: Smyrna Nelip. kog., Parkgat. 1, 14/8 kl. 18. Palve- ja pühitlitud. 15/8 kl. 17. Jumalat. Kogudusevennad. Koor. Pühapäevakool algab 12. sept. kl. 15.

GÖTEBORG: Blå Bandeti snailis, Erik Dahlbergsgat. 10, jumalat, 14/8 kl. 18 ja 15/8 kl. 11. E. Paeslid.

NORRKÖPING: Tabernaakel, Kungsgat. 26, jumalat, 15/8 kl. 17. J. Adelman j.t.

Lühiteated Ameerikast

● Eeluurimiskohus (grand jury) Bostonis asus selgitama küsimust, kas on alust võtta kriminaalkorras vastutusele ajalehti "The New York Times", "Washington Post" ja "Boston Globe" kaitseministeeriumi salajase aruande avaldamise pärast

● Demokraatide partei presidendikandidaate aspirantidest Iowa senaator Harold Hughes teatas, et ta loobub, ja Oklahoma senaator Fred Harris astub ära senaatorikohalt, et taotleda presidendikohta.

Möbl. tuba

Sundbybergis kõigi ja vanemate kasutamiseks välja üürida. Aast. "Öör 300" all EPL Box 667, 101 29 Stockholm 1.

Rootsi televisiooniprogramm

TV Lördag

15.55 EM i friidrott. Direktsändning från Helsingfors. Bo Hansson och Sven Petersson. Färg.
Suomenkieliset ohjelmat:
Finskpråkiga program:
17.30 "Raya & Apostolit" maailmalla. Kahdeksan maan lauluja esittävä Raya, Apostolit, Marja Lakkala ja Reijo Paukku. Musiikin johtaja Risto Hiltunen ja Seppo Korjus.
Med "Raya och Apostolarna" ute i världen. Visor från åtta länder presenteras av Marja Lakkala, Reijo Paukku samt "Raya och apostolarna". (Textat på svenska).
17.55 Helgandsringning. Från Roma kyrka på Gotland. Färg.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Åsnan Mjuk. 2. Mjuk och Klud-deltren beställer husvagnen och Båtsman berättar om sitt liv på de sju hav.
18.20 Oscar II:s sommarnöje. Oscar Hedlund visar jättebata program.
19.00 Bill Cosby — amerikansk underhållning med Bill Cosby som idrottsläraren Chet Kincaid. Färg.
19.25 Var med och bjöd. Fynd ur svenska folkets gömmor presenteras. Färg.
19.30 TV-nytt väder, sport.
20.00 På parkett extra. Lasse Holmqvist med gästerna Ingmar Bergman, Elisabeth Söderström och Povl Rameel.
20.40 Luogo Candido — Kortfilm av Michael Meschke. Musik: Karl-Erik Welin. Färg.
20.50 Tält vare här. TV-cirkus utan skyddsnet. Färg.
21.30 Svenska expeditioner. Den svenska Kamtchatkaexpeditionen 1920. Deltagare: Dagny och Sten Bergman, Elsie och Eric Hultén, Ernst Hedström och René Malaise.
22.00 TV-nytt, väder, sport.
22.10—22.25 Dödsfender — amerikansk western från 1967. Regi: Don Medford. Färg.
I rollerna: Stuart Whitman, Telly Savalas, Robert Wilke, Warren Oates, R. G. Armstrong, Andrew Dugan, Percy Herbert, m fl.

TELEVISION 2

17.30 Ryttartävlingar i Falsterbo. Finalen i Svenskt Derby i Hoppning 1971. Anders Gernandt.
18.20 Unga kvinnor. Färg. Engelsk serie. Del 5.
I rollerna: Angela Down, Jo Rowbottom, Sarah Crane, Janina Faye, Stefanie Blimede.
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Stora Karlsö. Färg. Fotograferna Åke Ryd och Stig Ljung har följt naturens skiftningar på Östersjöns enda verkliga fågelberg.
20.00 Den blå pantera. Färg. Fransk långfilm från 1965. Regi: Claude Chabrol.
I rollerna: Marie Laforet, Roger Hanin, Aki ni Tamiroff, Stéphane, Francisco Rabal.
21.50 Öppet hus. Färg. Blandad underhållning med Claes af Geijerstam och gästartister.
22.10 TV-nytt.

TV Söndag

13.55—ca 17.00 EM i friidrott. Direkt-sändning från Helsingfors. Bo Hansson och Sven Petersson. Färg.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Jee och gänget — engelsk långfilm från 1947.
I rollerna: Alastair Sim, Valerie White, Jack Warner, Harry Fowler.
19.25 Fabernas värld. Brevduvan dyker upp. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Travvägen två och retur — engelskt program om flyttfägelvägar genom Europa. Nils Linnman. Färg.

TV Tisdag

18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Vår fantastiska värld. Färg.
18.30 Allt är ditt... Lars Åke Lundberg sjunger andliga visor. Ackompanjering: Ronny Carlsson, gitarr, Lars Petersson, bas, Tommy Koverhult, tenorsaxofon och flöjt, samt Fredrik Norén, trummor.
19.00 Västerhavets män. Kortfilm av Prins Wilhelms.
19.15 Jalmari ja Hulda. Det gamla svenska skillingtrycket Hjalmar och Hulda i finsk tolkning. Färg.
19.20 Var med och bjöd. Fynd ur svenska folkets gömmor presenteras. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Långdansen. Tempofrågesport med Lennart Hyland från slottsparken i Kalmar.
20.30 Willi Boskovich och Sveriges Radios Symfoniorkester.
21.15 Cykla — en hjärtesak. En liten TV-kommentar till cyklandet konst. Färg.
21.30 Ettan gäst. Sven Anér och Bengt Feldreich besöker en aktuell person. Färg.
22.00 TV-nytt, väder, sport.
22.10—23.00 Karriären framför allt. Engelsk serie med John Stride. Färg.

TELEVISION 2

18.30 Orörd mark. Om djur och natur i ett fridlyst ökenområde.
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Fyrtornet och Släpvagnen: Tjugiså tokars talanger. Dansk film från 1928.
I rollerna: Carl Schenström, Harald Madsen, Holger Reenberg, Eli Lehman, Inger Schmidt, Brechlin, Karl Valentin.
20.30 Håll dig igång! Sommaraktiviteter för alla från Erstaviksbadet med Bengt Bedrup.
20.45 Fredens ö — film av Hans Peter Pfeifers från Kambodja. Färg.
21.40 TV-nytt.
21.45—22.15 Titta in... på Kungliga Borgen och möt unga och gamla förmågor från hela landet. Programledare: Sid Jansson.

TV Onsdag

18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Åsnan Mjuk. 3. Det är dags för en provtur med husvagnen, men färden slutar vid en grusgrop.
18.20 Gefen Hubert. Hubert ror ikapp. Färg.
18.30 Vet du vad? Liten ordbok i TV. Gäst: Pernilla Tunberger som förklarar orden kommunikation, färg och fransyska. Programledare: Magnus Härenstam.
18.40 Auktion på Skansen till förmån för Radiohjälpen. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Vad skall hända med Vindeladalen? Fakta och synpunkter kring utveckling och framtid i en "råddad" älvdal.
20.40 Här är Tom Jones. Gäster: Mamas and the Papas, Charles Aznavour samt The Hollies. Färg.
21.30 Ettan gäst. Sven Anér och Bengt Feldreich besöker en aktuell person. Färg.
22.00 TV-nytt, väder.
22.05—23.55 En iskall i Alexandria — engelskt drama från 1953. I huvudrollerna: John Mills, Sylvia Syms, Anthony Quayle.
TELEVISION 2
18.30 "Mirkputter" och "Gunnar Igelkott". Barn från Sturebysskolan berättar sagor de själva har gjort.
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Åkejs grabbar. Festen är slut. Av Colin Welland. Den första i en serie

om tre Colin Welland-pjäser. Färg.
Medverkande: Colin Welland, Susan Jameson, Madge Ryan, Mona Bruce, Ron Davies m fl.
20.25 Intervju med Colin Welland. Christina Hansegård presenterar den engelske skådespelaren och författaren Colin Welland, som skrivit kvällen TV 2-teaterpjäs Åkejs grabbar, festen är slut.
20.55 Håll dig igång! Sommaraktiviteter för alla från Erstaviksbadet med Bengt Bedrup.
21.15 TV-nytt.
21.30 Rädda Västervik. —episodfilm av Lars Forsberg.

TV Torsdag

18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Mysteriet på Flaxton. 6. Medaljongen. Färg.
18.30 An lever dom gamla mästarna — reportage från Kosta glasbruk av B. Feldreich och L. Wetterholm. Färg.
19.00 Ronden. Om giftstruma.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Långdansen. Tempofrågesport med Lennart Hyland från Utvandrarmuseet i Karlshamn.
20.30 Nytt hopp för Sicilien? Holländsk dokumentärfilm om levnadsförhållandena på den underutvecklade ön. Färg.
21.20 Sportextra.
21.30 Ettan gäst. Sven Anér och Bengt Feldreich besöker en aktuell person. Färg.
22.00 TV-nytt, väder.
22.05—23.25 Ugrjumloden — serie efter en roman av V. Sjöskov.
I rollerna: Gleb Epifantsev, Ludmila Tjursina, V. Tjekmarjov, V. Vladimirova, G. Toehadze, A. Demjanenko, V. Emeljjanov, V. Ivanova, E. Vesnik, N. Ten.

TELEVISION 2

18.30 Magnus. Filmbildelse av Hans Peterson och Berndt Klyvare. 10. Jack går till sjöss.
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Herrskap och tjänstefolk — engelsk serie.
20.20 Håll dig igång! Sommaraktiviteter för alla från Erstaviksbadet med Bengt Bedrup.
20.40 Skansensväng. Underhållning i sommarkväll med sång, spel och dans i folket. Färg.
21.30 TV-nytt.
21.35 Var världsdelarna stutit ihop? Engelskt reportage som redovisar de senaste vetenskapliga rön om

den sk kontinentaldriftsteorin. Färg.
22.20 Sportnytt.

TV Fredag

Skol-TV:
13.35—13.55 Världens natur och klimat. 2. Naturens omvandling. Färg.
14.30—15.00 Treans musik. Läraprogram.
18.00 TV-nytt, meddelanden.
18.05 Utan strumpor och skor. Med Mats och Fredrik på vandring i sommaren.
18.25 Hambodskoteket. Go-go-flickor, gammeldansare och låtar med sug. Färg.
18.35 The little theatre of the deaf — en amerikansk dövtateatergrupp. Lind Bove, Bernhard Bragg, Carol Fleming, Mary Beth Miller och Richard Kendall. Textat för hörselskadade.
19.00 Statuera exempel. Om hur det som verkar riktigt och vackert kan framstå som felaktigt och fult enligt lagparagrafen om otukt med minderårig. En film med verklighetsunderlag av Lars Åke Pahlén. I rollerna: Lena Abrahamsson och Stig Björkman.
19.25 Fabernas värld. Brevbärare Duvas bekymmer. Färg.
19.30 TV-nytt, väder.
20.00 Good old days. Engelsk music hall-underhållning. Färg.
21.45 Gilda — amerikansk långfilm från 1946.
I rollerna: Rita Hayworth, Glenn Ford, George Macready, Joseph Calleia.
22.00 TV-nytt, väder.
22.05—22.40 Gilda, forts.

TELEVISION 2

18.30 Plank. Ett ställe där vi träffas.
18.55 Väder, meddelanden.
19.00 TV-nytt.
19.10 Rapport.
19.30 Hej doktorn! Engelsk komediserie med Barry Evans.
20.00 Slaget om Stilla havet. Fransk dokumentärserie om kriget mellan Japan och USA 1941—45.
20.45 TV-nytt.
21.30 Goldie Hawn show. Amerikansk underhållning med Oscarsbelönade Goldie Hawn och hennes gäster.
21.40—23.05 Varg bland vargar av Hans Fallada. Del 3.
Medverkande: Armin Mueller-Stahl, Annakathrin Bürger, Wolfgang Langhoff, Inge-Keller, Helga Labudda, Herbert Köfer, Jürgen Frohriep.

